

Gudene fra nord

av Bjørn Kenneth Hansen.

-
Uradelen i det gamle Hålogaland stammet fra utenomjordiske som hadde seksuelle relasjoner med folket på Utrøst for over 3500 år siden.

-
Denne hellige foreningen er symbolisert gjennom tre rødmalte menneskelignende guddommeliggjorte strekfigurer, - malt på huleveggen i hula Helvete ute på Trenyken.

-
For 3500 år siden ble det ofret til disse tre personene som fremstår som tre guddommer, i en familie, som knyttes så tett sammen at de tilbedes som en. Tre i ett. - Ett i tre.

-
Hendelsen ute på Trenyken kan være opphavet til den greske gudeverdenen.

-
Etterkommerne etter denne hellige foreningen kan være det folket som befolket det gamle Hålogaland og som samlet det til et kongerike.

Forord.

Dette er en historie fra virkelige *svunne* tider i Lofoten. Tider som forvandlingens redskaper, vann, vind og sollys, har slettet alle spor etter. Det vil si, nesten alle spor. For i dette steinete øyrike finner man noen særdeles eiendommelige funn og fornminner som er fra tiden etter at isen smeltet for ca. 13 000 år siden. Men også flere funn fra tiden før og etter Kr. fødsel kan oppfattes som særdeles spesielle.

Der er og et gammelt sagn fra Lofoten som står nedskrevet i et hefte, utgitt av *Selskapet for folkeopplysningens fremme* fra 1858, som forteller om en øy som het Utrøst og som hadde sunket i havet for lenge, lenge siden. Der skulle det ha bodd et *gudbenådet* folkeslag som levde i et slags *paradis*. Denne merkverdige øya sies å ha flere ganger, helt opp til våre dager, *steget* opp av havet som fra intet, og gitt *ly* for *fromme* fiskere som kom i havsnød, vest i havet utenfor Røst.

Historien om «Gudene fra nord» er en hypotese om hvem dette *utrøstfolket* var. Hvor de kom fra, hvorfor de kom til Utrøst, og hvor det ble av dem. Hypotesen er basert på en filosofisk og symbolsk tolkning av enkelte funn og fornminner og sagnet om Utrøst, -sett i sammenheng med spesielle helleristninger fra blant annet Peru og Frankrike, samt tolkninger av historiske kilder fra Lofoten, *det gamle* Hålogaland og fra det gamle Grekenland.

Innhold

Kapittel 1
Det Hellige bryllup.

Kapittel 2
Kraftsenteret Lofoten.

Kapittel 3
Lofotfjellene.

Kapittel 4
Det gamle folket.

Kapittel 5
Sagnet om Utrøst og andre merkverdigheter.

Kapittel 6
Gudene fra nord.

Kapittel 7
Folket fra Nordvestindia.

Kapittel 8
Hyperborea.

Kapittel 9
Lofoten og den greske mytologi.

Kapittel 10
Gudinnen fra Leknes.

Kapittel 11
De første årtusener i Lofoten.

Kapittel 12
Det hellige landet.

Kapittel 13
Det hedenske «Vågar», og området rundt.

Kapittel 14
Svolvær, et gammelt kultsted.

Kapittel 15
Arven etter Utrøstfolket.

Kapittel 16
Veien videre.

Kart – side 29

Vei beskrivelse – side 30
Til funn og fornminner som er omtalt i historien.

Kapittel 01

Det Hellige Bryllup.

Solen steg langsomt opp i horisonten og kastet et gyllent, magisk skinn, på det høyt stevnedede skipet som la ut fra Utrøst, i retning av det som vi i dag kjenner som Trenyken. I skipet satt høytidelig pyntet representanter for to folkeslag. Jordmennesker, representert gjennom Utrøstfolket. Et høyvokst folkeslag med lyst hår og blå øyner som hadde kommet sjøveien, godt hjulpet av havstrømmene, fra Nordvestindia til Utrøst, ei øy som en gang i tiden lå i havet utenfor Røst. Representantene for det andre folkeslaget kom fra *Alcyone* som ligger i stjernehopen Pleiadene, som ligger i utkanten av stjernetegnet Tyren.

De utenomjordiske lignet svært på jordmenneskene, både i måte å oppføre seg på, og i utseende. Forskjellen var at folket fra Pleiadene hadde en svært høy panne og kun 9 fingrer. I tillegg hadde de evnen til å bevege seg hurtig, både i tid og rom. De kunne dukke opp hvor som helst, for så å forsvinne i samme øyeblikk. Ellers var de, som om de var «brødre og søstre» med Utrøstfolket.

De hadde kommet den lange veien fra sin planet for å *forene* seg med dette indiske Utrøstfolket, noe som var bestemt, gjennom telepatisk kontakt. En kontakt som hadde vært opprettet så langt tilbake som til tiden før inderne hadde utvandret fra Nordvestindia. Avtalen var at de skulle møtes utenfor allfarvei på et *kraftfullt og jomfruelig* sted, et sted som var et *energiserer*, et *kraftsted*, der bønner og rituale kunne få forsterket kraft, for å avle fram en *sterkere og edlere* stamme av menneskerasen.

Selve seremonien rundt denne foreningen skulle finne sted, et sted som «vår Herre» selv skulle ha skapt, og formet det gjennom gjennom millioner av år. Et landskap som gjennom sin form og beliggenhet gav et symbolsk uttrykk for denne *hellige forening* som skulle skje mellom «Himmel og Jord». Og dette *spesielle* stedet skulle vise seg å være Trenyken. «Kronen», som vokser opp av havet utenfor Røst. Et naturens skaperverk, der de tre fjelltoppene som øya består av, bærer form av en *trekant*, en *firkant* og en *sirkel*. Sammen med elementene *himmel* og *hav*, symboliserer det, *foreningen mellom Himmel og Jord*.

Solen var ikke kommet langt på himmelen før skipet, som var laget av plankebord som var *sydd* eller *saumet* sammen, og som lignet svært på et vikingskip, la til i ei lita vik på nordsiden av Trenyken, som på den tiden, kanskje ble kalt «Trinakia». På land steg en ung prins fra Pleiadene med sitt følge, etterfulgt av prinsessen fra Utrøst, en *utvalgt* av folket, og hennes følge. Til slutt kom presteskapet som skulle stå for selve *vielsen*.

Det var gått nesten et år siden folket fra Pleiadene hadde kommet til Utrøst og tiden for *rituelt* å bekrefte den *seksuelle handling*, *den forening*, som allerede hadde funnet sted mellom disse to gruppene, begynte å bli moden. I godt selskap går tiden fort, heter det, og dette begynte å synes på mange av kvinnene i begge folkegruppene.

På en rekke gikk følget mot inngangen til en hule som lå rett under den *firkantede* toppen og stoppet der. I dag bærer denne hulen det skrekkinngytende navnet «Helvete». Det var kun brudeparet og prestene som skulle *entre* inn i den 30 meter lange mørke og trange hulegangen som førte nedover i fjellet til langt under havoverflaten, der gangen utvidet seg til et større hulrom.

Prinsessen som var høygravid med prinsen fra Pleiadene fødte sitt barn inne i hula, mens prestene utførte sine *forenings ritualer*, etter først å ha åpnet kontakt med den *himmelske verden*, slik at *alle* fragmenter av den «ENE», i den *himmelske svære*, skulle kunne *beskue* denne *hellige foreningen*. Tilslutt, etter at barnet var født, ofret de *morkaken* som symbol på *liv*, til «Første Skaper».

Som en signatur på denne foreningen, malte de rett på huleveggen i rødt, gudenes farge, en 90 cm høy menneskelignende strekfigurer med 5 fingrer på den ene hånden og 4 på den andre, for å synliggjøre de utenomjordiske. Der hodet skulle ha vært, malte de *to horn*, som symbol på personens *guddommelighet*. Rett ved siden av denne, malte de en like stor figur, som i dag er nesten utvisket, og midt mellom disse, en liten figur som vitner om et barn.

Disse tre gudeskikkelsene kan man tolke som en *gudfamilie*. Moderen, Faderen og Barnet. «Tre i ett, -ett i tre.» Tre guddommer som knyttes så tett sammen at de tilbedes som en. Denne treenighetstanken er kjent fra flere religioner, blant annet fra gresk og romersk religion. Flere har og opp gjennom tiden ment at den kristne treenighetslæren faktisk har sitt opphav i denne eldre hedensk lære.

«Det Hellige Bryllup» som fant sted på Trenyken denne solskinnsdagen for tusener av år siden, resulterte ikke bare i en forening mellom *to folkeslag*, men også i et *hav* av barn. I denne hypotesen, så fikk prinsessen og prinsen, som vi i denne historien kan kalle «urfaderen, Himmelen og urmoderen, Jord», 12 barn. Barn, som kan være de samme som dukker opp i den greske gudeverden. De andre barna som ble født som en konsekvens av denne hellige fruktbarhets fremmede foreningen, fikk samme gudbenådede *evner* som barna til urgudene. Og dermed var et nytt folkeslag som var fri for sykdom og alderdom, full av psykiske krefter og med en moral som lå langt over vanlige jordmenneskenes moral, født.

Etter som århundrene går og befolkningen på Utrøst øker, utvandrer mange av denne nye ætten, og det skal vise seg at med tiden, så hadde dette *gudbenådede* folket, befolket deler av Lofoten og lagt under seg Hålogaland og store landområder i nord. De styrte handel og fiske og krevde skatter fra Bjarmer og Finner. I Hålogaland bygde de opp et kongerike der de la sitt hovedsete til Aust Lofoten, nærmere bestemt til øyene på østsiden av Svølvær. Derifra hadde de utsyn til guddommene i Svølværfjellet, som symboliserte denne *hellige foreningen* mellom urfaderen og urmoderen, som fant sted ute på Trenyken.

Med tiden blir Utrøst og lofotøyene kjent blant grekerne som «Hyperborea». De lyse netters land. Landet der Kronos og Hyperion var født av urgudene Himmelen, som de kalte Uranos, og Jorden, som fikk navnet Gaia.

Det merkelige er at de som utvandret fra Utrøst møtte utfordringer som avlet fram de negative egenskapene i dem, noe som medførte at deres *gudbenådede kraft* ble svekket i dem. De gikk fra å være sjeler som var fri for sykdom og alderdom, til å bli mer lik vanlige mennesker, med menneskelige plager og korte levetid. Men noe av sin *overlegenhet* beholdt de i generasjoner fremover.

Kapittel 02

«Kraftsenteret» Lofoten.

I denne historien er fjellene, som er blant verdens eldste og yngste fjell, ikke helt uten betydning. Fjellrekken som danner Lofoten stiger opp av en havbunn som antagelig inneholder de største oljeforekomstene i Norge, en havbunn der vi og finner verdens største dypvannskorallrev. Mellom Loftøyene skapes det sterke tidevannsstrømmer to ganger i døgnet, noe som bidrar til å opprettholde en særpreget sammensetning av plante- og dyrelivet, en sammensetning som skaper gode forhold for et rikt fiske. Dette farvannet er og *barselseng* for den Norsk Arktiske Torskestammen som i årtusener, hver vinter, har kommet fra Barentshavet til Lofoten for å gyte.

Det er ikke utenkelig at med en slik sammensetning av mineraler og bergarter som Lofoten består av, omgitt av hav på alle kanter, kan skape en spesiell *resonans*, en forhøyet *svingning*, som gir en *forhøyet energi*. En energi som stråler ut i fra berggrunnen og som påvirker oss mennesker på den måten at den forsterker det *negative* og det *positive* i oss. Alt etter som, da denne energien i utgangspunktet er nøytral.

«Kraften» på slike *energisentra* var først anerkjent for lenge siden av sjamaner og andre sensitive folk som hadde forstått at enkelte *spesielle* steder var velsignet av en uvanlig høy konsentrasjon av naturlig energi. På slike steder kunne deres bønner og ritualer få forsterket kraft og styrke, slik at de lettere kunne komme i kontakt med den åndelige verden. At Lofotens tidligste beboere kjente til denne kraften og at de anså øyriket som et «kraftsenter», vitner både stedsvalget for «det hellige bryllup» ute på Trenyken, og Utrøstfolkets psykiske evner om.

Maya indianerne kalte denne naturlige energien for *k`ul*. De mente at det fantes mange slike steder rundt om på jorden og at de var koblet til hverandre med flyten av *k`ul*. I flere eldre kulturer mente de at *denne energien* flyter gjennom kanaler kalt meridianer i mennesker og «ley lines», når den flyter i jorden. Kineserne kalte denne kraften for *chi*, japanerne for *ki*, i sanskrit for *prana*, tyskerne for *odic* og så videre.

Noen av de mest kjente hellige steder er Tikal i Guatemala, Copan i Honduras, Stonehenge i England og pyramidene i Egypt. Gjennom 25 år har antropolog og National Geographic fotograf Martin Gray registrert over 200 av dem rundt om på jorden. Han skriver blant annet på sin nettside; «*Hellige steder er de mest elsket og besøkte stedene på jorden. Siden forhistorisk tid de har øvd en mystisk tiltrekningskraft på milliarder av pilegrimer fra hver region og religion. Disse hellige steder har makt til å helbrede kroppen, opplyse sinnet og vekker sjelen*».

Kapittel 03

Lofotfjellene

Det er tre kjente fjell som skiller seg kraftig ut fra de øvrige fjellene med sin spesielle utforming og symbolikk. Disse fjellene, som våre forfedre antagelig anså som *hellige*, hellige steder som utstråler en *særskilt* høy energi. Det første fjellet er *Olstinden* som stikker opp av havet ved innløpet til Reinefjorden, *Svolværgeita* i Svolværfjellet, Fløya og *Trenyken* som ligger ute i havet utenfor Røst. Vi vet at siden tidenes morgen har symboler, geometriske former og uttrykk påvirket menneskenes følelser, så det er helt tenkelig at disse særegne fjellene i Lofoten, også har gjort det.

Olstinden, *pyramidefjellet* med furer i fjellveggen som tegner konturene av *en fisk* som kommer opp av havet, med *et frø i munnen*. Symbolsk betydning kan være, «*kunnskapen som kommer opp av det ubevisste og evige av havet, med en spire til ny viten, -et frø*». Hvilken betydning dette fjellet kan ha hatt for våre forfedre er jeg usikker på, men det synes som at dette fjellet har betydning i *denne tiden*, som vi er inne i nu. En tid som sies å bringer menneskene til *større bevissthet* og *økt omtanke* for hverandre, og for jorden som en *levende organisme*. Dersom det er slik at *symboler* påvirker oss, så er det stor sannsynlighet for at Olstindens form og uttrykk, på et eller annet vis, er med på å *løfte* det norske folk til dette *forhøyede bevissthetsnivået*. For en stor pussighet i denne sammenhengen er at pyramidefjellet Olstinden er et av de mest fotograferte fjell i Norge. Antagelig *det fjellet som flest mennesker i Norge har sett bilde av, og det utrolig mange ganger*. Bilde av Olstinden er brukt gjennom flere år som pause bilde og bakgrunns bilde både i NRK og i TV2været.

Svolværgeita består av en svær steinblokk som vokser ut av fjellets fot og deler seg i to *tinder* eller

horn, om en vil kalle det det. Denne fjellformasjonen kan oppfattes som to personer, som ser utover byen, der hornene utgjør hodene deres. Personen mot vest holder venstrehånden sin rundt skuldrene på den andre. I høyre hand holder han et skjold. Kjært barn har mange navn og dette utspringet i fjellet har opp gjennom tiden hatt endel navn, der alle av dem kan gi assosiasjoner til gammel urnordisk og norrøn mytologi som «Jotunkvinnen» og «Kjerringa og Kailln». Den symbolske betydningen, det uttrykk, Svolveergeita utstråler når man ser både på beliggenhet form og de navn den har båret opp gjennom tiden er; *-ut av det ene, det androgyne, skapes to motsetninger, mann og kvinne, og foreningen mellom dem.* «Hiero Gamos». «Det Hellige bryllup». En symbolikk som vi finner igjen ute på Trenyken og på små *gudebilder* fra vikingtid. I dag er «Svolveergeita» et sterkt symbol for kunst og kulturbyen Svolveer. *Lysets by.*

Trenyken som ligger ytterst i Lofoten, sør i havet utenfor Røst, er et av Skandinavias største fuglefjell der blant annet Lundefuglen, Nordens papegøye hekker, er Lofotens mest særpregede fjell. Denne forunderlige fjell øya som symboliserer *treenigheten* og *foreningen mellom himmel og jord*, har fascinert flere kunstnere opp gjennom de siste 200 år. Blant annet henger det et maleri av Trenyken på fiskeriministerens kontor på stortinget. Også navnet denne spesielle øya bærer har sin mystikk over seg. *Tre -nyken*, eller *-tre -nyk -er*. Poseidon som er sønn av Kronos er ofte framstilt med en *nyk* i hånden, et redskap som ligner svært på en *tre tagget* høygaffel. Men her er det snakk om *tre nyker*, *tre høygaffler* for å si det slik. Det nærmeste jeg er kommet en tolkning er at *nyk* kan bety *nektar* og *tre-nyk*, en *sødmefylt begynnelse*.

Litt forunderlig å tenke på når man vet at inne i dette fjellet finnes *hulemalerier* som forteller at det en gang, for tusener av år siden, skjedde noe som var starten på *noe nytt*. Kanskje en *sødmefylt begynnelse*, visualisert gjennom *gudeskikkelsene* som ble malt på huleveggen under *ritualet* som ble holdt der. Nøyaktig når dette skulle ha skjedd er ikke godt å vite, men vi vet utifra analyser av jordgulvet i hula, at det er 33 000 år siden havvannet var inne i den, og at det er 3500 år siden det sist ble *ofret* til gudeskikkelsene. Hvor lenge det har bodd mennesker i Lofoten vites ikke, men offisielt så regner man med at det har bodd folk i øyriket fra tiden etter at isen trakk seg tilbake for ca. 13 000 år siden.

Kapittel 04

Det «gamle folket».

De arkeologiske funnene i Lofoten viser at steinalderen varte helt fram til Kristi fødsel, 5000 år lengre enn i midtøsten og 1500 år lengre enn i sør Skandinavia. Noe bronsealder kan man ikke si at en har hatt i Lofoten for når steinalderen var over, gikk utviklingen raskt inn i jernalderen og vikingtid. Det merverdige er at i Lofoten finner man spor som tilsier at det i overgangen mellom eldre og yngre steinalder, og kanskje langt inn i eldre steinalder, bodde det som synes å være et *høyt utviklet folkeslag*. De arkeologiske funnene viser at side om side med steinalder mennesker, jegere og fangstfolk, bodde det mennesker som kunne dyrke jorda og som sannsynligvis også drev fehold. Det er funn av «Byggkorn» som kan dateres 6000 år tilbake, som gjør at arkeologene mener at de kunne være monogame, og levde et slags familieliv. Funnet er gjort på Borg på Vestvågøy i samme område som «Høvdinghuset» ligger.

I disse årtusener før vår tidsregning var de klimatiske forholdene i Lofoten mye bedre enn i dag. Landskapet var kledd med barskog og det fantes både bever og hjort og mange andre sydlandske særegenheter rundt om i øyriket. Dette *gode været* skal ha hatt sin topp ca. 2500 år f.Kr., så folket som levde i Lofoten på den tiden, må ha levd i et slags *paradis*. Her ryddet de skogen og pløyde åkeren, drev med budskap, jaktet i skogene og drev fiske fra et særdeles fiskerikt hav. De var nok

og de første som drev det vi i dag kaller «Lofotfiske», tidligere kalt «Vågafiske», mest sannsynlig som *matauke* til seg selv. Når den gyteferdige torsken kom sigende inn mellom lofotøyene i vinter og vår månedene for å *gyte*, dro mannfolkene fra kjerring, unger, gård og budskap til *kysthuler* og *hellere*, som lå nært fiskeplassene. «Skreien», som kom i store stimer var nok lett å fangste på, og med de store mengdene med fisk, så var det viktig å ta vare på den. Det var nok grunnen til at verdens eldste *konserverings metode* oppstod, der de rett og slett hengte fisken til tork. Da kunne den holde seg i flere år. Den kunne spises tørr, godt banket, eller legges i vann. Da *este* den ut og den tynne slanke *tørrfisken*, ble plutselig mat til mange mennesker.

Hvor stor denne gruppen med mennesker var som dyrket jorden i Lofoten, kanskje langt inn i eldre steinalder, noe som forøvrig ville ha vært helt spesielt i europeisk sammenheng, er ikke godt å vite. Det er og et mysterium hvor de kom fra. Men tankene går til et 4000 år gamle produksjonsstedet for keramikk, og et 6000 år gammelt *gjestgiveri* som kan knytte det *gudbenådede* folket fra Utrøst, og ættene etter dem, til denne *gårdsdriften* på Borg.

Kapittel 05

Sagnet om Utrøst og andre merkverdigheter.

I vår tid har det så langt en kan minnes versert et gammelt sagn i Lofoten, om ei øy som sank i havet for flere tusen år siden. Der skulle det ha bodd et *gudbenådet* folk med blå øyner, høy panne og lyst hår. De skulle hatt en idealistisk innstilling og var fri for sykdom og alderdom. Denne øya som het Utrøst skulle være særdeles frodig med store åkrer og et storslått landskap. Det fortelles at, etter at øya hadde sunket i havet så kunne den komme opp igjen, og gi nødhavn for *fromme* fiskere som var kommet ut for uvær, vest i havet utenfor Røst. Fiskerne opplevde at plutselig stod båten deres på tørt land eller at bølgene med ett la seg og de befant seg midt i havna på Utrøst. Her ble de møtt av en myndig og godhjertet person som ble kalt *Storbonden*. Enkelte fiskere fikk og et møte med sønnene til storbonden som kunne forvandle seg til skarver. Det fortelles at skal du lete etter Utrøst så skal du følge skarven når han flyr ut fra Røst og vestover utover Norskehavet. Da er det nok sønnene til storbonden som har vært en tur på Røst.

Sagnene beskriver et dypt religiøst folk som kan omskape seg selv, og ta den form og skikkelse de ønsker. De har og evnen til å åpenbare, i den fysiske verdenen, både øya og seg selv. Evner som man skulle tro *gudeskikkelsene* ute på Trenyken også hadde.

Dette forunderlige sagnet om Utrøst og folket som bodde der, har sterke likheter med grekernes forestillingsverden om «hyperboreerne» som bodde på *fferne øyer*, langt mot nord, på et sted som de kalte «Hyperborea». Men det skal vi komme tilbake til senere.

Går vi 6000 år tilbake i tid, så ser vi av redskaper som er funnet på flere av øyene, at folket i Lofoten ikke har levd avsondret fra omverdenen, da redskapene er laget av steinslag som ikke finnes naturlig i øyriket. Arkeologene mener at redskapene har havnet her gjennom en kulturvandring og ikke en folkevandring. Det kan godt være, men jeg holder åpen teorien at enkelte av disse redskapene kunne ha kommet hit sjøveien med det folket som befolket Utrøst.

Andre funn fra denne tiden er de mystiske «grophusene» i Sværsvika, på vestsiden av Offersøy ut mot Norskehavet, der Kåre Ringstad fant det som arkeologene mener kan være et ca. 4-6000 år gammelt «gjestgiveri». Det ble funnet 22 grophus, side om side oppe på en strandvoll, som ikke bærer preg av å ha vært bebodd over tid. Det er litt forunderlig at det er anlagt et slikt *overnattingssted* på yttersia ved utløpet av Nappstraumen, der strømmene til tider kan være så

sterke at havet *fråder* og store *dønninger* slår inn mot land. Ikke enkelt å manurere hverken båt eller skip trygt i havn under slike forhold. Egentlig ville det vært mer naturlig at et *gjestgiveri* lå på innersiden av Offersøy, i mer lunt farvann, for selv på rolige dager er det et *drag* i sjøen i Sværsvika som gjør det vanskelig å legge til med båt. Eneste forklaring på dette kan være at Sværsvika hadde båtforbindelse til en øy, som lå lengre ut i Norskehavet og som kunne ha vært Utrøst. Skipene som ble brukt i denne båtforbindelsen må ha vært særdeles sjødyktige båter. Den vanlige oppfatningen er at i steinalderen så brukte mennesker båter av skinn, men slike skinnbåter ville ikke klart seg i de sterke havstrømmene som er mellom lofotøyene. Båtene måtte ha vært mer solide, bygd av plankebord som var «saumet» sammen. Likeså skipperne på disse skipene må ha hatt *evner og kløkt*, for å berge både mannskap, passasjerer og last, trygt i havn i Sværsvika.

Disse grophusene vises veldig godt i terrenget der de ligger oppe på strandvollen, et stykke opp i terrenget fra havet. I denne vika finner vi og spor etter en boplass og to gravhauger fra hedensk tid, så man skal trå forsiktig dersom man besøker området. Nede ved dagens flomål er det og funnet innhugget i berget en punktsirkel som anses å være fra jernalderen, noe som kan vitne om at *vika* kan ha hatt betydning gjennom særdeles lang tid.

I nabovika, Kolvika, som også ligger på Offersøy, fant Kåre Ringstad, det som kan ha vært et stort produksjonssted for keramikk, ispedd asbest, som er datert til år 2000 f.Kr. På grunn av den litt spesielle lokaliseringen for dette produksjonsstedet, langt fra der folk bodde, er det nærliggende å tro at dette produksjonsstedet hadde en nær forbindelse med det som foregikk i Sværsvika. Kanskje Sværsvika en gang i tiden var et *kommunikasjonsmessigst knutepunkt* mellom Lofoten og Utrøst. Det var så mange reisende, til og fra Sværsvika, at noen så det som lønnsomt å drive en slags byttehandel med *krukker og kar* overfor disse, og dermed anla de et produksjonssted for keramikk i nabovika. Selv i dag kan man, dersom man er heldig, finne i sanden små stykker av keramikk med lyse spor i seg, som er asbest. At keramikken er ispedd asbest er litt spesielt med tanke på hvor gammelt «pottemakeriet» er, og hvor langt nord det ligger. I steinalderen var det vanlig at det var kvinnene som var pottemakere, så det kan tenkes at mens mennene drev med rutefart mellom øyene i Sværsvika, drev kvinnene keramikkerksted i nabovika.

En annen liten forunderlighet er at på en av sine turer til Kolvika fant Ringstad *ekte papyrus* fra Etiopia, som Tor Heyerdahl mener stammer fra Ra 1. Heyerdahl mener at sivet, som viste klare tegn på at det har vært *surret* tau rundt det, hadde slitt seg løs fra Ra 1, i 1969. Sivet hadde fulgt den nordlige grenen av Golfstrømmen og havnet i Kolvika. Dette viser at det er mulig å la seg drive med havstrømmene helt nede fra kontinentet av, og opp til Kolvika og Sværsvika i nord.

I Storbåthellaren som ligger i Nappstraumen ikke langt fra verken Sværsvika eller Kolvika, fant Ringstad på slutten av 1960 tallet noen oppsiktsvekkende funn som viste at Lofotfisket kan være minst 6000 år gammelt. I denne *helleren*, som er en av de største i Norge fra steinalderen, mener arkeologene at menneskene bodde i under det vi kaller «Lofotfisket», i tiden fra 4000 år f.Kr. og fram mot vår tid. Alle disse tre lokalitetene har vært virksomme i samme tidsepoke og en kan ikke se bort i fra at det er det samme folket som driver rutetrafikk til og fra Sværsvika, produksjon av keramikk og fiske etter Lofotskreien fra Storbåthellaren.

Utgravningen som Universitetsmuseet i Tromsø gjorde på 1970 tallet i Storbåthellaren avdekket også en enorm mengde skjell og strandsnegler og foruten bein av fisk, bein av pattedyr og fugl. Det ble og funnet en smykke med ornamenter som er lik ornamenter funnet i Sibir, og et fragment av en båtformet øks. Lignende båtformede økser er og funnet på Pundslett i Austre Vågan og i Kabelvåg. Arkeologene mener at øksene som er datert til tiden rundt år 2000 f.Kr., har vært menneskes rang symboler, et statussymbol og ikke arbeidsredskaper. Disse øksene som er velkjente i Sør

Skandinavia knyttes opp mot fedrift og åkerbruk. Det antas at de første jordbruksbygdene, helt opp til Trøndelag ble ryddet av dette såkalte «stridsøks folket». I Nord Norge er det funnet et titall slike økser, inkludert de fra Lofoten, som har vært forklart med handel mellom bønder i sør og fangstfolk i nord. Det merkelige i denne sammenheng er at dette «stridsøks folket» etablerte seg helt opp til grensen, og ikke lengre, til det som med tiden ble det gamle Hålogaland.

Innledningsvis hørte vi om *Det Hellige bryllup* som fant sted innerst i hula «Helvete» på Trenyken og om de rødmalte *gudeskikkelsene* som ble malt på huleveggen der. Men der finnes og noen andre, mindre, rødmalte menneskelignende strekfigurer som er malt med samme monotone teknikk som *gudeskikkelsene* lengre inn i hula. Disse figurene er framstilt i en slags *skrevende* positur. Som om at de «tar spranget», -over til noe. Figurene som er ca. 30 cm høye er malt på huleveggen ved innsnevninger og i skille mellom lyse og mørke partier i hulegangen, som fører fram til hulrommet der *bryllupet* fant sted. Strekfigurenes form og plassering kan symbolisere at «noen», gjennom *spirituelle ritualer* har søkt kontakt med andre dimensjoner, andre verdener, og satt sitt signatur, sitt *bumerke*, på veggen, kanskje og for å ha et *holdepunkt* å komme *tilbake* til. Lignende strekfigurer finne vi i spesielle huler andre steder i Lofoten og rundt om i det gamle Hålogaland, noe som vitner om en *felles ideologi* i denne landsdelen, en felles forståelse for noe som hadde sitt utspring fra *gudeskikkelsene* innerst i hula «Helvete på Trenyken. Og det 1500 år f.Kr., om ikke lenge før, da alders dateringen som er gjort, er fra rester etter det som antagelig var den *siste ofringen* som ble utført der.

Hula, stedet som man kan kalle «kirken» for utfoldelsen av denne ideologien, er symbol for universet. Et møtested mellom det guddommelige og det menneskelige, et sted for innvielse og ny fødsel. «Hiero Gamos». *Det hellige bryllup*. Et bryllup som som først ble utført i huler. Alle frelsere og guder som fødes, sies å være født i huler. Jesus som er født i en stall i en krybbe, er symbolsk synonymt med det å fødes i en hule.

Kapittel 06

Gudene fra Nord.

Innledningsvis ble *gudeskikkelsene* som er malt på huleveggen i hula ute på Trenyken beskrevet som prinsene fra Pleiadene og prinsessen fra Utrøst, og deres avkom, som kan være opphavet til gudene som vi leser om i gresk mytologi. Likeså den fruktbarhets fremmede *forening* som skjedde mellom *folket* deres ute på Utrøst. Dette er selvsagt bare en hypotese, der også videre tanker om hva disse *gudeskikkelsene* stod for, og hva deres etterkommere trodde på, vil være ren gjetning.

Arkeologene mener at menneskene som malte de rødmalte *gudeskikkelsene* ute på Trenyken, og rundt om i huler i det gamle Hålogaland, dyrket det vi kjenner som «Sjamanisme». Men sjamanisme er ingen religion, det er en unøyaktig samlebetegnelse på verdens eldste spirituelle tradisjoner. Sjamanisme finnes helt uavhengig side om side med religion. Samtidig kan en si at alle religioner har sine røtter i sjamanismen, som har eksistert i minst 40 000 til kanskje 200 000 år, mens de eldste religioner er kanskje 10 000 år gamle. Denne ideologien har naturlig nok elementer i seg fra sjamanismen, vil jeg tro, men når en ser på «gudfamilien» i hula ute på Trenyken, med sine *to horn* og *9 fingrer*, og det som kan være *et barn* mellom seg, så er det nærliggende å tro at det kan være noe mer, *noe annet*, i tillegg til sjamanistiske elementer.

De gamle grekere og oldtidens hinduer så ikke på *gudene* som myter, men som virkelige vesener som steg ned fra himmelen til det som kan ha vært Hyperborea, der mange av dem inngikk ekteskap med jordmennesker. I blant annet Peru, Mexico og Frankrike ser vi at gamle helleristninger som

forestiller *menneskelignende skikkelser* som har 9 fingrer, fem på den ene handen og fire på den andre, blir tolket som «utenomjordiske», og at helleristningene viser til *besøk fra andre dimensjoner*, andre verdener. En forunderlighet er at i dagens India blir barn som er født med 9 fingrer sett på som, *en veldig heldig ting*. De regnes som *utvalgte personer* som er *spesielt velsignet*. Når en ser på betydningen av «to horn» så ser man at i flere kulturer blir *guddommelig gjorte personer* framstilt med to horn, for å synliggjøre deres guddommelighet. I egyptisk mysteriereligion er blant annet Isis framstilt med to horn. Dette er faktisk i samme tidsepoke som «gudeskikkelsene» og de mindre «menneskelignende» strekfigurene, ble malt på huleveggene rundt om i Lofoten.

Egypterne som trodde at døden bare var en inngang til et evig liv i neste verden, fortalte om guder som var omtrent som oss mennesker og hadde samme problemer som menneskene hadde, men i større grader. Også andre kulturer har lignende historier som den Japanske, der legender beskriver *ild-hjul* som kom ned fra himmelen. Eskimoene har og historier som forteller at for tusener av år siden ble deres stamfedre flyttet fra Asia og andre steder, til det fjerne nord av enorme *himmelskip*. I Bibelen, i profeten Esekiels bok kan en lese om utenomjordisk kontakt. Moses skrev og om det; For gudesønnene levde sammen med menneskedøtrene og fikk barn med dem. Det var de veldig menn fra eldgammel tid - *de navngjetne*.

Martinus Thomsen, (1890-1981) kjent for sitt bidrag til det han kalte den *globale innløsning*, dvs. undervisning eller guiding av planetens folk, kjent som *Martinus Kosmologi*, hadde som 30 åring en *kosmiske innvielse* som han viet resten av sitt liv til å formidle gjennom en lang rekke bøker, deriblant «Det tredje testamente». Når han beskriver menneskets opprinnelse bruker han et prinsipp som han kaller *verdensgjøløser-prinsippet*, der han hevder at menneskene i fortiden ble ledet av vesener som stod noe over det primitive menneske i utvikling. Disse væsene ble etterhvert betegnet som guder og helter. Disse gudene var omtrent som menneskene da de hadde menneskelige egenskaper som forelskelse og sjalusi. De var både gode og sinte, de kunne krangle og slåss og de hadde seksuelle relasjoner seg imellom og med jordmenneskene. Men de kunne og reise med umåtelig hastighet, dukke opp og forsvinne - og hadde våpen med voldsom styrke.

Når en ser på hulefigurene ute på Trenyken og deres symbolske betydning, sett i lys av lignende funn i andre kulturer, er det nærliggende å tolke det dithen at «Utrøstfolket», hadde hatt besøk fra en annen verden, noe som resulterte i en ny rase, *en ny menneskeætt*. En ætt som nok ble sett på som guder. Denne ættens *ideologi* sprer seg med tiden over et stort landområde, men da er den kanskje så formet og slipt at den oppstår som norrøn mytologi. Det er heller ikke utenkelig at denne ideologien med tiden fikk flere tolkninger, flere retninger, noe som vi ser i alle religioner. Og på et eller annet vis så ble utrøstfolket, *gudene i den greske gudeverden*.

I denne historien så kommer *de utenomjordiske* som lander på Utrøst fra Pleiadene. Et ikke helt tilfeldig valgt sted i universet. Pleiadene, eller Syvstjernen som M45 også blir kalt, ligger i vår egen galakse melkeveien, og har vært kjent i mange kulturer over hele verden. Alcyone er den sterkeste stjernene i denne stjernehopen og er oppkalt etter de *syv søstre* i gresk mytologi. Både innenfor den Keltiske tradisjonen, Germansk mytologi og hos Maya indianerne, den Meso Amerikanske kulturen, mente de at deres forfedre kom fra stjernen *Alcyone*. Også i Bibelen antydes det at menneskene delvis nedstammer fra «gudesønner» fra himmelen. (1. Mosebok, 6,4) I Jobs bok, 38, 31-32, ble Job for 3500 år siden stilt store astronomiske spørsmål av Gud selv; *Kan du knytte syvstjernens bånd? eller kan du løse Orions lenker? Kan du føre Dyrekretsens stjernebilder fram i rette tid? Og bjørnen med dens unger - kan du styre deres gang? At stjernehopen Pleiadene er bundet sammen slik Bibelen beskriver, kunne egentlig ingen på jorden på den tiden vite, med mindre at menneskene hadde evner som gjorde slik at de kunne komme i kontakt, med de guddommelige svære.*

I Barbara Marciniak kanaliserte bok, «Budskap fra Pleiadene», forteller hun at pleiadene forteller at menneskene i disse dager gjennomgår en kraftig omveltning på bevissthetsplanet. Vi er inne i en tid der menneskene står på terskelen til en ny forståelse av kosmiske krefter. Hun hevder at dette har skjedd før i historien, men da ble kraften misforstått og misbrukt. Kan det være det *gudbenådede* folket fra Utrøst som mistet sine psykiske krefter etter at de utvandret fra øya, som Pleiadefolket tenker på? Ikke godt å vite, men teorien passer godt. I boken hevder hun at hvert individ på jorden har kjennskap til denne epoken som vi nu står overfor, og at vi *har valgt* å bli reinkarnert på jorden *akkurat nu* for å ta del i denne åndelige oppvåkningen, som nu skjer. En oppvåkning der kosmiske energier åpner for en forhøyet bevissthet som gjør slik at vi blir oppmerksomme på en ny *informasjonskilde* dypt i oss, vår egen indre kunnskaps ånd. Om dette budskapet er skapt utifra lengsel og håp hos forfatteren er ikke godt å si, men som antydning tidligere er det samme budskap blitt spredd blant mennesker over hele jorden, gjennom utallige andre kilder de siste tiårene.

Kanskje pyramidefjellet Olstind, som symboliserer *ny viten*, kunnskapen som stiger opp av det *ubevisste hav*, har en misjon i denne oppvåkningens tid, uten at vi engang er klar over det. Fjelllets form og uttrykk påvirker vår indre informasjonskilde, og *ny viten* kommer til overflaten i menneskenes bevissthet. En ny viten, som og for tusener av år siden hadde så sitt lys i Lofoten som et resultat av den *hellige foreningen* mellom urgudene og deres ideologi som spredde seg utover øyrikets grenser.

Oppfattelsene om at *gudene kom fra nord*, var rotfestet hos mange mennesker i Europa gjennom årtusener, helt til de kristne klarte å få det til å bli *antikrists rike*. På Norsk Polarhistorie sine nettsider kan en lese følgende; «*Med et visst belegg i Bibelen hevdet både prester, jurister og filosofer på 1500-tallet at ondskap og djevleskap kom fra nord. Nordområdene framsto som Satans rike og kunne oppfattes som et drivhus for hekseri og gudsbespottelse. I nord hadde demoner og djevler sitt tilholdssted med sin helvetes kulde og voldsomme vinder, hevdet flere lærde ved Europas fremste universiteter*».

Kapittel 07

Folket fra Nordvestindia.

Opp gjennom historien har flere forfattere, filosofer og historikere hevdet at den ariske rase, eller den indogermanske rase som det heter i dag, har sitt opphav i Nordvestindia. I en bok fra tiden etter andre verdenskrig som heter «Mysteriesamfund» skrevet av Scarabæus (Thorstein Wereide) søker forfatteren opphavet til de store verdensreligionene og viser til at både druidenes religion og den nordiske gudelære viser tydelige innslag av orientalske elementer. Han skriver; «*En representant for den ariske rase i det nordvestlige India, hvor det finnes lyse mennesketyper, vandrer vestover og nordover inntil han kommer til de skandinaviske land, hvor han sammen med sine ledsagere slår seg ned og danner hovedstammen til det germanske folk. Han fører med seg en høytstående mysteriereligion som på vanlig vis overleveres fra slekt til slekt gjennom en rekke kvad. I tidens løp blir disse kvad farvet ved påvirkning fra de eiendommelige naturforhold i de nordiske land, og det er disse kvad, eller kanskje bare restene av dem, som er overlevert oss gjennom Eddakvadene og den dertil knyttede mytologi.*»

Det vites ikke hvor i Skandinavia disse inderne slo seg ned, men det eneste stedet i Skandinavia man faktisk finner spor etter en gammel mysteriereligion som var befestet i et større område, er i Lofoten og Hålogaland. Scarabæus kommer ikke inn på hvorfor dette indiske folket utvandret, eller hva de søkte, men siden de var bærere av en høyt utviklet mysteriereligion, så er det ikke utenkelig

at de hadde fått et «syn», eller hadde hatt en slags *telepatisk* kontakt med den *himmelske verden* om å søke et *kraftfullt og jomfruelig* sted. Et sted som kunne ha vært Trenyken. At enkelte utvalgte, hellige personer, får et *syn* om noe, har ikke vært uvanlig opp gjennom historien. At den som var leder for denne gruppen av indere, og kanskje flere i gruppen hans eller hennes, hadde et *syn*, en *visjon* om Trenyken som et kraftsenter langt mot nord, i landet med de lyse netter, er like sannsynlig som lignende historier fra de ulike religioner.

Hvordan de kom seg fra nordvest India til Lofoten og Trenyken er ikke kjent, men det fortelles at de vandret vestover, før de tok av nordover mot de skandinaviske land. Det naturlige vil da være å vandre til et sted mellom Syria og Egypt for der å skaffe seg en båt, og ro over Middelhavet og ut i Atlanterhavet, for der å finne havstrømmer som førte dem nordover. Ser vi på dagens Golfstrøm, så går den rett forbi yttersiden av Lofoten.

En hypotese er at dette indiske folket kom langsmed Golfstrømmen og strandet tilslutt på Utrøst. Der forente de seg med utenomjordiske fra Pleiadene, og deres etterkommere ble senere, det folket som grekerne kalte *Hyperboreere*.

Kapittel 08

Hyperborea.

I gresk mysteriereligion fortelles det at for lenge, lenge siden levde det et folkeslag med en høyt utviklet kultur og en dertil svarende mysteriereligion, på fjerne øyer, i det høye nord, i et slags paradisi som de kalte Hyperborea. Renhetens og gudsfryktens land, der sola skinte døgnet rundt. Folket kalte de *Hyperboreere* som betyr, *over nordboer*. Hyperboreerne skulle ha hatt et langt hode og ansikt, gyllent hår, smal nese og blå øyner. Det fortelles at de hadde en idealistisk innstilling, livlig fantasi, de var frihetselskende og hadde tendens til monogami og familieliv.

En beskrivelse som stemmer godt overens med beskrivelsene av Utrøstfolket, der vi finner de samme utseendemessige og moralske trekkene. Om hyperboreerne fortelles det at hos dem finner vi den første mysteriereligion og at i denne religionen spiller *psykiske evner* og *klarsyn* en stor rolle. Da det i sagnet om Utrøst fortelles at *øya* kan komme til *syne* for mennesker i havsnød, for like fort å forsvinne, og at sønnene til Storbonden kan omskape seg til skarver, ser vi at *klarsyn* og *psykiske evner*, også var endel at Utrøstfolket sitt beherskende.

Hyperboreernes *rike* skulle ha sunket i havet, angivelig etter en istid eller en flodbølge.

«Scarabæus» forteller i boka «Mysteriesamfund», at i Persernes bibel *Zend Avesta* og i indernes *Veda bøkene* beskrives utførlig menneskehetens og kulturens eldste historie. «Skriftene forteller at det opprinnelig var fire raser, den *røde* som var den Atlantiske, den *sorte* som var den afrikanske, den *gule* som var den asiatiske og den *hvite* som var den europeiske.» Han skriver; «*Den hvite rase er den som grekerne kaller den hyperboræiske. I den greske mytologi ble hyperboræernes land i Norden et slags paradisi. Det var Apollons hjemsted og der oppholdt han seg de tre mørkeste vintermånedene. Hos det ariske folk er det hyperboræiske element sterkt fremtredende. Hertil hører nordeuropeer, etruskere, grekere og iranere. De skriver fra venstre mot høyre. De har en sterk trang til uavhengighet og individuell frihet. De er åpne og utadvendte og elskere av naturen og ser guds åpenbaring overalt. Deres religion føles som en stigning oppad fra det jordiske til det overjordiske og deres gudsbegrep har tendens til polyteisme.*»

Ideen om at Hyperborea lå i Norden var spesielt sterk i det 1600-1700 århundre i Sverige, der Gøtismen, som representerer en omfattende europeisk strømning i idéhistorien, fra 1200 tallet av, erklærte den skandinaviske halvøya både for det tapte Atlantis og Hyperboreernes land. Denne tanken var bygd på goteren *Jordanes* idéen om at det germanske folket hadde utvandret fra øya Skanza, som hadde sterk navnelikhet med Skandinavia, og at dette folket hadde en sentral rolle i erobringen av Romerriket. Hos Jordanes var dette landet fremstilt som Europas *vagina gentium*. Folkenes urhjem. Høydepunktet innen Gøtismen ble nådd med Olof Rudbecks *Atlantica Atland* eller *Manheim*, trykt i fire bind (1679-1702). I dette verket fulgte Rudbeck også opp Johannes Bureus tolkning om at hyperboéernes land var å finne i Skandinavia, med Sverige som kjerneområde.

Dette var den norske historieskriveren Gerhard Schøning (1722-1780) sterkt uenig i. Han mente at det var Norge og nordmennene som historisk sett utgjorde *Nordens kraftsentrum*. Schøning som var den mest kjente og innflytelsesrike historikeren fra Norge på 1700-tallet, ved siden av Ludvig Holberg, grunnla «Norsk historisk vitenskap». Han var født i Lofoten og oppvokst på gården «Skotnes» i Buksnes prestegjeld på Vestvågøy. 17 år gammel forlot han øyriket for å studere ved Latinskolen i Trondheim, der han fikk oppnavnet «fedrelandsmannen». I sitt livsverk «Norges Riiges Historie» i 3 bind, skildrer han hva som kjennetegnet det norske folk der han mente at nordmenn var i besittelse av noen prisverdige dyder som dristighet, stridbarhet, nøysomhet, mot og fedrelands kjærlighet. De norske bøndene og fiskerne var frie og selvstendige mennesker skriver han.

H.P. Blavatsky, (1798-1873) som grunnla *Teosofisk Samfunn* i New York, omtaler flere steder i bøkene sine de forsvunne kontinentene Atlantis, Hyperborea og Lemuria, som hun hevder har vært bebodd av mennesker fra tidligere rottraser. Rotrasen til det hyperboreiske folk mente hun var den *ariske rottrase* som hadde sitt opphav i Nordindia. Hun forteller videre at *mytenes gudeskikkelser* i mange tilfeller er representanter for de *kosmiske herskerne*, inkarnert i menneskelegemer for å lede sivilisasjonens utvikling til ulike tider. Disse tidligere menneskeraser hadde avanserte teknologier der noen av disse teknologiene har vært av *psykisk* eller *okkult karakter*. Teknologier som de ikke brukte for å utvikle materielle ting, antagelig fordi de hadde stor kontakt med de *overfysiske nivåene*, og dermed ikke hadde slike behov som menneskene har i dag.

Troen på at Hyperboreerne stammet fra Nordvestindia og at de hadde utenomjordiske gener i seg, finner vi igjen hos personer som; Johannes Bureu, (1568-1652) runolog og svært opptatt av studier av det gøtiske språk. (Norrøne språk) Den franske forfatteren Rene Guenon, (1886-1952) og den italienske filosofen Julius Evola (1898-1974)

Kapittel 09

Lofoten og den greske mytologi.

La oss være så frimodige at vi tør å tenke at *det Hellige bryllup* ute på Trenyken mellom det vi kan kalle *Urfaderen* og *Urmoderen* resulterte i at de fikk 12 barn, som de fleste mytiske skikkelser får. Også i den greske mytologien fortelles det om urgudene som fikk 12 barn, der det fortelles at Kronos, som var sønn av urgudene Himmelen, Uranos, og Jorden, Gaia, var født i Hyperborea. Dette folket ble kalt Titanere. Monogrammet til Kronos er det kjente *Chi-Ro* symbolet som stod for hell og lykke, et symbol som man av en eller annen merkelig grunn, finner igjen på en stor *flyttstein* i Kabelvåg som kalles «Djevelsteinen eller Trollsteinen».

Kronos var bestefar til Apollon og far til Zeus. Tre måneder i året besøkte Apollon sin mor Leto

som også bodde i Hyperborea. Hun var på et vis blitt forvist til dette landet som havguden Poseidon, så elskverdig, hadde *hevet* opp av havet til henne, en gang i tiden. (I sagnet om Utrøst fortelles det og om et land som kan komme tilsynet, for like fort å forsvinne.) Både Hyperion og Apollon ble framstilt som *solguder* som symboliseres ved en *punktsirkel*, et symbol som vi finner igjen på Vestvågøy i en litt forunderlig setting.

Gjennom solguden Hyperion, som var broren til Kronos, ser vi at den greske gudeverden kan knyttes til Lofoten, gjennom Homers beretning om Odyssevs reiser. Reiser som førte denne oppdagelsesreisende til fjerne strøk, og fjerne landskaper, landskaper som den italienske forskeren Felice Vinci mener blant annet var til Lofoten. Noe som faktisk tilsier at Lofoten er beskrevet i verdenslitteraturens første storverk. Felice Vinci skriver at; «*den nordlige beliggenhet til Iliaden og Odysseen, skisserer et helt sammenhengende globalt bilde av den greske mytologien og at det er sammenhenger gjennom arkeologiske bevis funnet i Hellas om nord, og dets opprinnelse til Mykenske gamle sivilisasjon.*»

Gjennom sin forskning har Vinci kommet fram til at *beretningene* har sitt opphav i området rundt Atlanterhavet og i de Baltiske land. Odyssevs reise gjennom Charybdis, der 6 av mannskapet hans ble tatt av sjøhyret Skylla, kan ha vært i Moskstraumen, hevder Vinci. Han forteller at etter at Odyssev med nød og neppe kom seg igjennom Moskstraumen, så seilte han mot Trinakia, et fjell med tre topper, der solguden Hyperion bodde. Felice Vinci mener at denne fjelløya er Mosken, men den har ikke tre fjelltopper. Den eneste fjelløya med tre fjelltopper i de farvann er Trenyken. Navnelikheten er og litt påfallende. Felice Vinci skriver at fjellet heter Trinakia, som på engelsk betyr, *tri-dent*. På norsk betyr tri-dent, *-nyk*. Et spyd med *tre gafler* som Poseidon er framstilt med og som uttrykker at han er herre over alle hav.

Det må da sies å være en merkverdighet at denne fjelløya der Odyssev angivelig skulle ha sett Hyperion på, het Trinakia, og at øya der *gudeskikkelsene* er malt på huleveggen, heter Trenyken, *Tre-nyk*(en.) At det er samme øya det er snakk om er overhode ikke utenkelig. Odyssev skulle angivelig ha møtt Hyperion etter at han hadde deltatt i den *Trojanske krig* som skulle ha vært i det tolvte eller trettende århundre f.Kr. Odyssev skulle ha fortalt at Hyperion var å så etter kyrne sine som beitet der. Hvorfor han beitet dyrene sine på Trenyken er ett mysterium, da Utrøst skulle vært en stor frodig øy, noe som Trenyken ikke var. Kan det være at Utrøst allerede var sunket i havet og at Hyperion dermed valgte å bosette seg på Trenyken. Da Hyperion var sønn av *urgudene* var han som sagt fri for sykdom og alderdom, så han kunne vært svært gammel når Odyssev møtte han.

Også grekeren Pytheas fra Marseille skrev på 300 tallet f.Kr. om Lofoten og Moskstraumen, og om menneskene i et land langt mot nord som han kalte Ultima Thule. I dette tapte verket beskrev han Moskstraumen som et av verdens farligste havstykke. At grekerne, for tusener av år siden, kjente til Lofoten, disse fjerne «øyene i havet», hersker det ingen tvil om.

Kapittel 10

Gudinnen fra Leknes

Jernalderen gjør sitt inntog i Lofoten i årene etter starten på vår tidsregning, i slutten av det vi kaller *urgermansk* tid, og varte fram til det vi kaller *vikingtid* på 7-800 tallet. Egentlig er det feil å kalle det for vikingtid, for det var i *norrøn* tid, men det har seg slik at på 1800 tallet ble betydningen av ordet *viking* utvidet til å omhandle nærmest alle skandinaver og det skulle de fortsette med å gjøre helt fram til 1940. «Viking» som kan bety «hærferd til sjøs», «sjørøver» eller «herjinger» er den tiden disse *norrøne mennene* reiste rundt å herjet og plyndret, og det var i tiden fra 700-800 til år 1000, altså i norrøn tid, som varte helt fram til *svartedauen* på midten av 1300 tallet.

Overgangen til jernalderen var en viktig skillelinje mellom en bofast og ikke bofast livsform i nordnorsk førhistorie. Nøyaktig når denne overgangen var, og om det var tilreisende som hadde med seg ny kunnskap om åkerbruk og fedrift og nye redskaper, eller om det var fastboende som hadde tilegnet seg dette, vites ikke med sikkerhet.

Men vi vet at i det første århundret foregikk det en eiendommelig og merkverdig begravelse på et *høydedrag* på Vestvågøy, der en ser både innersiden og yttersiden av Lofoten. Ei tenåringsjente blir gravlagt i det som fram til i dag viser seg å være den største sirkelrunde steinaldergrava i Nord Norge, 21 meter i diameter og en og en halv meter høy. Gravrøysa som er lett tilgjengelig ligger bare et par minutters spasertur fra hovedveien, oppe på høydedraget mellom Fygle og Ramsvik.

Under utgravningen av graven, foretatt av universitetsmuseet i Tromsø, fant arkeologene, foruten restene etter ben fra denne ungjenta, et sterkt symbolsk bronsesmykke med sølvperler og et lite fragment av et gullsmykke. Bronsesmykket består av 7 hoveddeler som symboliserer *totalitet*. På den nederste delen av smykket ser vi *12 sirkler*, som er å finne på hver side av midtstykket, totalt 24 sirkler, som kan symbolisere; *en fullstendig syklus*; *Kosmisk orden*. Under disse sirklene er det på venstre side av smykket et felt med tre prikker, og til høyre, et felt med fire prikker. Himmelen og sjelens tretall symboliserer *skaperkraften* og *dualitetens* overvinnelse. Sammen med jordens og kroppens firettall som symboliserer *rommets form i den skapte verden*, inneholder syv tallet både *det åndelige og det verdslige*.

En merkverdighet i så henseende, som er verd å ta med i denne sammenheng, er at dette *bronsesmykkets symbolikk*, kan være forankret i elementer og hendelser fra årtusener før, ytterst i Lofoten. En helhetlig tolkning av smykket, og Trenyken *geometriske form*, hulemaleriene i hula på Trenyken sitt *symbolske uttrykk*, og en religiøs tolkning av Utrøstfolkets *væren og egenskaper*, har sterke symbolske likhetstrekk. Et forsøk på en definisjon på dette symbolske uttrykk, kan bli noe slikt som; «*En fullendt syklus, som gir utslag i en kosmiske orden, skapt gjennom en sødmefylt begynnelse, og gjennom foreningen mellom himmel og jord*». Amen... Det er helt utrolig at en kan lese en slik symbolikk ut av «sporene» etter Lofotens tidligste innbyggere.

For å spekulere i hvem denne ungjenta var som hadde fått en slik storslagen begravelse vil det være nærliggende å se på smykkene som hun hadde med seg i graven. I tillegg til å anslå at, bare det å være gravlagt der hun ligger, samt det å ha smykker av edlere metall, i seg selv, antyder en høy status, så er det nærliggende å tro at utsmykningen av *brosjesmykket* ikke er tilfeldig valgt, men at denne sterke symbolske betydningen som smykket har, gir oss en pekepinn på hvem dette jentebarnet var. Det vil nok være naturlig å tro at den symbolikk som smykket symboliserer var sterkt forankret i hennes folks *livs oppfattelse*, en forståelse som må ha gått i arv gjennom generasjoner.

Professor Olav Sverre Johansen mente at det kan ha vært en prinsesse som kom sørfra for å gifte seg med en høvding, og uten å si noe negativt om den teorien, for Johansen var på sin tid den fremste ekspert på arkeologien i Lofoten, kan jeg allikevel ikke fri meg fra tanken om at på grunn av gravens plassering og størrelse og at hun er gravlagt med dette sterkt symbolske smykket, må ha hatt en *helt spesiell status* blant folk i Lofoten, på den tiden. Noe mer enn en prinsesse, også med tanke på at hverken høvdingen eller konger har fått slik en storslått gravplass opp gjennom tidene. For meg er det nærliggende å tro at hun hadde sine aner fra det gudebenådede folket på Utrøst, og at det ikke er utenkelig at hun hadde *spesielle krefter* som hun hadde arvet etter sine forfedre. Skulle så være tilfelle, så vil jeg tro at menneskene rundt henne tilba henne som en «Gudinne».

Men hvorfor ble hun gravlagt på dette *spesielle* stedet som ligger så høyt oppe i terrenget når småkonger og høvdingen ligger begravd nede ved havnivå. En teori kan være at i tiden før og etter

Kristi fødsel kom flere og flere av etterkommere etter de *gudebenådede utrøstværingene* som hadde utvandret for generasjoner siden, til Lofoten. De hadde fra sine forfedre arvet kunnskapen om de eventyrlige mengdene med fisk som hver vinter kom til dette *paradisiske øyriket* for å gyte. De etablerte seg i små vik og sund der de fant ly for været når det satte inn. Der fant de rolige sjø forhold slik at båtene kunne dras inn mellom fjæresteinene og fisken lempes på land uten at båtene ble knust av havdønninger. Etter at fisken var tørket på *fiskehæsjer*, så lastet de den på sine båter og rodde, senere seilte, mot hjemlige trakter, eller til steder der de kunne bytte den mot andre varer. Disse fiskerne hadde ingen forhold til *selve øyriket* annet enn å få opp av havet mest mulig av den fisken som kom til Lofoten for å gyte, og slik ble det til langt utpå 1900 tallet.

Gudinnen, som bare var et jentebarn *styrte* på Vestvågøy og hun hadde antagelig sitt *sete* innerst i Buksnesfjorden på gården «Leknes» som er Lofotens største *gårdstun*. Gårdsnavnet Leknes, med endelsen *-nes* betegner ofte gårder som ble grunnlagt før vikingtiden, og forstavelsen *-Lek* i betydningen *-sports plass* eller *-stevne plass* er knyttet til sentrale steder av religiøs betydning. En ting som kan være interessant å ta med seg i denne sammenhengen, er at *tun* på hebraisk betyr, *guds plass*. Tun anlegget regnes for å være fra folkevandringstiden, men nyere funn viser at det kan være eldre, noe som styrker teorien på at «gudinnen» som ligger gravlagt på høydedraget noen kilometer sørøst for tun anlegget, bodde der sammen med sitt folk. Etter begravelsen oppe på *høydedraget* dør gården nærmest ut, men blir tatt opp igjen i folkevandringstiden.

I kraft av sin *ætt*, samlet denne unge «gudinnen» folket sitt til opprør mot disse fiskerne som kom utenfra og som brøt den uskrevne *regel* om «*ikke å fiske etter denne fisken som skulle føde sine barn, i sin barselseng, til annet enn eget hushold*». Helst skulle *fiske* ikke skje før etter at fisken hadde *gytt*. Når en ser på den grådigheten som har blitt synliggjort i de siste tusen års *Lofotfiske* etter gyteferdig torsk i dens barselseng, så er det ikke utenkelig at denne grådigheten også var gjeldene på 100 tallet, og da er det ikke annet å vente enn at hun ble drept, dersom hun ville forby dette fisket. Kanskje ble hun snikmyrdet av en eller annen etterkommer av samme folkeslag som hun selv var av. Forskjellen var at de som hadde vandret ut av Lofoten, hadde misbrukt sin *gudebenådede* arv og hadde mistet mye av sin moralske omtanke, mens *gudinnen* fra Leknes og hennes folk, hadde beholdt sin *ætts* opprinnelige renhet og guddommelighet.

Oppe på det som i dag kalles Einangen ligger denne unge *gudinnen* gravlagt med godt utsyn både til innersiden og yttersiden av Lofoten. I flere gamle kulturer trodde de på at døde sjeler kunne vokte over ting i den fysiske verden, så kanskje hun vokter over *skreien* og ser til at nok fiske barn overlever slik at fiskebestanden blir holdt oppe. Hvem vet? Det er mer mellom himmel og jord enn vi mennesker, pr. i dag, er i stand til å forstå.

Kapittel 11

De første årtusener i Lofoten.

I århundrene etter begravelsen på Einangen kan man som sagt ane en begynnelse på *storfiske* eller det vi kan kalle *rovdrift* på denne gyteferdige fisken, i barselsenga dens, og alt tyder på at dette og er starten på, de mørke tider i øyrikets historie, der Lofoten går fra å være et *paradis på jord* til å bli et *helvete på jord*, for folket som bodde der. En ny og mørk tidsepoke var begynt.

Offisielt så regner vi vikingenes handel med tørrfisk og leverolje som tiden for et sosiale skillet i Lofoten. Men det kan liksom godt ha vært begravelsen på Einangen på 100 tallet som var starten på det. I sagaene fortelles det at det ble drevet handel med fisk allerede i årene før år 500, hvor denne fisken ble fisket, vites ikke, men ikke utenkelig at fisken kom fra Lofoten, for fra denne tiden, og

faktisk så tidlig som fra det 4 århundre f.Kr., vet vi at det ble bygd rorbuer i Nusfjord. Også aust for Svolvev, i området rundt Molldøra vokser det sakte frem et makt og handelssenter på Brettesnes, med tilhørende tingsted på Kjefsøy.

Disse gamle boplassene som ligger ved fiskefeltene viser at mennesker kom fra andre steder av landet, kun for å fiske, og at de anså fisket som, så særdeles lønnsomt, at de bygde seg rorbuer, slik at de kunne komme igjen, år etter år, og da ha et sted å bo den korte tiden de var her. Først på 1100 tallet tok det *helt av* med Kong Øystein som lot bygge et stort antall rorbuer, for å flere fiskere hit, for å få mer fisk opp av havet. Noe som skulle skape en «klondyke stemning», opp gjennom de kommende århundrene, der de som til enhver tid handlet med fisken, tjente godt, mens både de tilreisende og fastboende fiskerne og deres familier ble sugd inn i en over 600 år lang lidelseshistorie.

Foruten jentegraven på Einangen er det flere lokaliteter fra de første århundrene som er litt merkelige. På Saupstadmyra på Gimsøy fant arkeologene et «stjerneformet tun» som de ikke vet dateringen på, men tror kan være fra årene 400 til 600, altså kan det være mye eldre. Det spesielle ved dette *tunet*, som er mindre enn Leknes tunet, er at det i sin tid lå ved flomålet slik at de kunne seile helt inn til tunet. Fra denne lokaliteten er det kort vei både til yttersiden og innersiden av lofotøyene. Arkeologene har ikke funnet noen funn som tilsier at mange mennesker bodde fast her over tid, så de konkluderer med at på grunn av sin beliggenhet kan tunet ha vært en *militær utpost*. Litt merkelig med en militær utpost på Gimsøy i folkevandringstiden da alt tyder på at det var rolige tider i Lofoten på den tid. Symbolsk, så symboliserer et stjerneformede tun, -et høvding tun eller et sted der *sendebudet*, til gudene bodde. Kanskje tunet ble bebodd av *sjøfolk* som var *sendebud* mellom folket i Aus Lofoten, og gudene ute på Utrøst. Det er heller ikke utenkelig at det gikk en båtrute mellom Gimsøy, Sværsvika og Utrøst.

Fra 500 tallet finner vi tuftene etter det største høvdinghuset i vikingenes verden, lokalisert til Borg på Vestvågøy. Funn i tilknytning til høvdinghuset viser at de som bodde der drev handel med Europa, noe som funn av handelsvarer viser. En merkelighet er at under utgravningen av høvdinghuset fant arkeologene *5 små gull amuletter* med bilde av *to gudeskikkelser* som antas å ha sitt opphav i folkevandringstiden. I Skandinavia er det funnet opp mot 3000 slike gull amuletter, de fleste av dem i Danmark. To av gudebildene som ble funnet under utgravningen av høvdinghuset, var gravd ned under to av stolpene i midtskipet, antagelig for beskyttelse og for å bringe hell og lykke. Arkeologene mener at gull amulettene kan symbolisere «det Hellige bryllup» mellom jotunkvinnen Gerd og vaneguden Frøy, eller mellom gudenes høvding og høvdingenes gud, Odin og jotnekvinnen Skade.

Det merkelige med disse gudebildene er at deres symbolikk har sterke likheter med den *fuktbarhetsfremmende foreningen* som skjedde ute på Trenyken, årtusener før, og ikke minst, den direkte likheten disse gudebildene har med Svolvevgeita, som i gamle dager ble kalt «Kjerringa og Kailln». Det er ikke en umulighet at det kan være en sammenheng mellom alle disse tre sterkt religiøse symbolene. Veldig sannsynlig at *gudebildene* fra vikingtid kan ha et mye eldre opphav enn fra når de først begynte å *prege* gudene inn på små plater av gull.

På Vestvågøy er det funnet en merkelig gravrøys som består av *fire sirkelrunde stein graver*, som ligger i hver sin himmelretning. Fem meter, i rett linje ut fra gravene, ligger det en flat stein, der det er hugget inn en «punktsirkel» på overflaten. To av de flate steinene var fjernet da jeg så dette gravstedet, trolig av bønder som har brukt steinene i grunnmurer til hus og fjøs, mente Kåre Ringstad. Lignende punktsirkel er og funnet i Sværsvika. Punktsirkelen var symbolet for alle *solguder* der noen av de fremste av dem var Apollon og Hyperion. Faktisk de gudeskikkelsene som

kan knyttes opp til Trenyken og Hyperborea. Vi ser at punktsirkelen ble mye brukt på smykker og andre gjenstander i eldre tid, men i dette tilfelle må punktsirkelen ha hatt en særskilt betydning siden den var plassert i de fire himmelretninger, som en beskyttelse for gravene, som ligger nøyaktig 5 meter innenfor. Stein gravene antas å være fra norrøn tid, men så vidt jeg vet, så er det ikke foretatt noen utgravninger på stedet. Hvem som ligger gravlagt i gravene får være et spørsmål som forhåpentligvis vil pirre kommende arkeologer.

Fra rundt år tusen, tidlig middelalder, finner vi spor etter den største naust tuften i Lofoten og antagelig i Nord Europa på Holsneset som ligger ikke langt fra den gamle gården Leknes på Vestvågøy. Naustet som er 44 meter langt og 10 meter bredt passer til en *tredve sessor* (har en lengde på 52 meter) som betyr at den ble rodd av 60 mann. Så store skip var svært sjeldne på den tiden. Til sammenligning kan nevnes at Osebergskipet er en 15 sessor på 23 meter og Gokstadskipet en 16 sessor på 25 meters lengde. I Magnus Lagabøters Landslov nevnes det at i Nord Norge fins en 30 sesse som seilte under det man kalte «leidangsflåten». Leidang var et system for å organisere en kystflåte med tanke på forsvar, der alle frie menn hadde plikt til å delta i eller bidra til utrustingen av *leidangen*. Hvor dette skipet hadde sitt båtnaust vites ikke, men båtnaustet på Holsneset ville ha passet godt. Litt storslagent og samtidig litt merkverdig at dette store skipet hadde sitt opphavssted, sin naust tuft i Lofoten. Dette funnet går bare inn i rekken av en lang rekke funn som viser at *mektige* menn og kvinner har søkt til Lofoten, antagelig helt siden dette eventyrlige *vinterfisket*, ble kjent utenfor Lofoten.

Kapittel 12

Det hellige landet.

Det gamle Hålogaland har tidlig i historien, kanskje langt inn i urgermansk tid, vært et organisert samfunn basert på handel og sjøfart med en felles ideologi som knyttet dem sammen. Fra skriftlige kilder vet vi at Hålogaland var kjent og beskrevet av grekerne før Norge var omtalt i noen skriftlige kilder. Den allmenne oppfattelsen er at Hålogaland ble befolket av mennesker som var på vandring oppover eller nedover langs Norskekysten, trenger ikke å være hele sannheten. Hålogaland kan og ha vært befolket fra mennesker som opprinnelig kom sjøveien til yttersiden av Lofoten. Denne hypotesen tar utgangspunkt i de 3500 år gamle hulemaleriene som finnes spredt rundt om i huler i det gamle Hålogaland, og som har sitt ideologiske opphav på Trenyken, noe som viser at hålogalendingene allerede på den tid hadde et fellesskap og en felles ideologi.

I skriftlige kilder som beskriver *uradelen* i Hålogaland står det at denne adelen regnet seg selv som, *de som ættet fra gudene*. Den første mytiske kongen i Hålogaland og første småkonge i Norge som vi kjenner til het Sæming Odinsson, og levde rundt år 250. I disse første århundrene ønsket datidens herskere å knytte sin ætt opp til den norrøne guden Odin, så hans egentlige ættenavn vet vi ikke. Navnet «Sæming» hevdes å stamme fra Ladejarlene som bodde på gården Lade i Trøndelag, som igjen antas å stamme fra Andøya. Disse ladejarlene ble kalt «Håløygætta». Og dersom Håløygætta som stammet fra Andenes stammer fra *gudeætta* på Utrøst, så kan navnet *Sæming* ha sitt opphav derifra, og ordet *sæming* kan referere til, «*De som saumet båtene sammen og seilte over de store hav*», og som kanskje hadde en *båtforma øks* som «bumerke».

Att hålogalendingene var en gammel ætt, og at denne ætten var spredt over store landområder bekrefter og den norske forfatteren Vera Henriksen som skriver i boken «Kongespeilet»; -«*etter at Harald Hardråde hadde drept Einar Tambarskjelve og sønnen, Endride, var Trond Olvesson (sønn av Olve Grjotgardsson) den eneste norske ætling på mannsiden etter håløygjarlene. Og de regnet ætten sin tilbake til gudene – slik som hårfagretlingene gjorde. Videre skriver hun; -«dette visste*

hun godt nok, (sier dronning Ellisiv som var gift med Kong Harald Hardråde og stemor til Olav Kyrre) for det hette seg at Rørek, som var stamfar til hennes egen ætt i Rus, også ættet fra disse jarlene».

Allerede fra omkring år 500 vet vi at de levde i vel organiserte samfunn der skipsfarten var så velutviklet at de seilte (rodde) med hærskip helt til Danmark. I det 6te århundre stod de og i nærkontakt med den kontinentale kultur som her i Skandinavia hadde sitt midtpunkt ved Østersjøen. Og gjennom nordlandshandelen kom senere også Vestlandet i kontakt med denne kulturen. De la og som tidligere nevnt under seg store landområder, og det som regnes som den største inntektskilden deres var skatt for landområder som de krevde av Bjarmer og Finner, en skatt som antagelig ble krevd inn helt fram mot 1000 tallet. I hjemlige trakter drev de med både torskefiske, sildefiske, sel og hvalfangst, fangst av sjøfugler og sanking av dun, i tillegg til at de drev handel med skinn og hvalrosstenner.

Hålogalendingene bygde opp flere markeds plasser i landsdelen og de mest kjente er Togar på Helgeland, Sandtorg i Tjeldsund, Vågan i Lofoten, Bjarkøy og Hillesøy i Troms. Med århundrene utviklet dette folket en egen lovbok, «Vågaboken», som var en lovsamling som gjaldt hele Hålogaland. Fylkestinget deres lå på «Kjefsøy», mellom Lillemolla og Storemolla, som på et senere tidspunkt antagelig ble flyttet til Steigen. Stedet er nevnt i noen saga handskrifter som *Kefsisey*. «Slutten på kongeriket kan ha vært i året 999, da Olav Tryggvason dreper Tore Hjort, som var våganhøvding og høyst sannsynlig også håloygrikets monark», skriver Henrik Fauske. Dette skjedde i byen *Vågar*, som var det man kan kalle hovedstaden i Hålogaland helt til Olav Tryggvason raserer den.

Navnet Hålogaland stammer fra det urnordiske språk, men betydningen er usikker. En tolkning er at det urnordiske navnet på Hålogaland var *Hålaug* og at folket som bodde der ble kalt *háleygir*. *Hålaug* kan bety «høytidelig kampavtale» og *háleygir* «de som høytidelig (ved ed) forplikter seg til kamp. Denne tolkningen støtter opp om teorien at det eksisterte *en viss form for organisert samfunn, et felles tingsted og mulighet for relativt rask kommunikasjon* i det vidstrakte *håloygriket* når farer truet. Noe som og Henrik Fauske påpeker når han beskriver området rundt Molldøra og dens kommunikasjonsmessigst fortreffelighet for lokalisering av byen *Vågar*.

P. A. Munch, norsk historieskriver på 1800 tallet, mente at Hålogaland betyr «Det hellige landet» fordi *nordmennene* etter hans mening først landet i Nord-Norge. Kong Alfreds angelsaksiske skrivere oppfattet *Ottars land* som *Halgoland*, og det ble videreført av Adam av Bremen som *Halagland*. *Halag*, er angelsaksisk for det tilsvarende norrøne *heilagr*. Han skriver og at nordmennene er nøysomme og setter størst verdi på enkelhet og måtehold i både matvaner og skikker. Andre har opp gjennom tiden omtalt Hålogaland som *De lyse netters land* og *Midnattssolens rike*. Den tyske keltologen Kasper Zeuss betegnet Hålogaland i 1837 som *Nordlyslandet*. Halvdan Koht (1908) og Finn Hødnebo (1972) er innom noe av det samme og betegner folket som bodde i Hålogaland som de *høye og lyse*. At folket ble betegnet som, *høye og lyse* er en liten link til både *utrøstfolket* og til *hyperboreerne* som og ble omtalt som *høye og lyse*.

Kapittel 13

Det hedenske «Vågar» og områdene rundt.

En gruppe av disse *gudebenådede* menneskene, og deres leder, som tidlig utvandret fra Utrøst bosatte seg på Lillemolla øst for Svolvær, kanskje så tidelig som i århundrene før år 1000 f.Kr. På denne frodige øya hadde de tilgang til vann og jord som kunne ryddes. Både på denne øya og på øyene rundt fantes et godt dyre og fugleliv, de hadde fiskefeltet rett utenfor stuedøra, og så var det

kort vei til *guddommene* i dagens svolværffjell, som symboliserte «det Hellige bryllup», mellom urfaderen og urmoderen som ble *forent* ute på Trenyken.

Utifra denne gården som ble kalte «Helland» som betyr *hellig* eller *fredhellig land*, (gård) bygde de med århundrene *kongeriket* Hålogaland. De som først bosatte seg på på denne øya hadde nok valgt stedet med omhu, for stedet lå midt i det som etterhvert ble skipsleia både sørover og nordover. Nordover fulgte de Svellingsleia og seilte inn Molldøra til Vågan eller de kunne komme ned gjennom Raftsundet. Fra Vesterålen kunne de ta en snarvei ved å seile inn Higravfjorden og dra båtene over land til Laupstad og Austnesfjorden, som munner ut innerst i Vestfjorden, som på den tiden var den fiskerikeste delen av Lofothavet. Fra Helland var sjøveien og kort til Ofoten, Hamarøy og Salten som lå på veien sørover til sør Skandinavia og Middelhavet.

Mens enkelte av disse *gudebenådede* menneskene *forpliktet* seg til å dra ut på *krigerferd* for å legge under seg landområder, bygde andre opp det som skulle bli den første byen i Nord Norge, i hedensk tid, på dagens Brettesnes som ligger på Storemolla. Rett over sundet fra gården Helland. På denne øya ligger og Haversand som er et frodig sted der jorden har blitt dyrket fra langt inn i steinalderen. På Kjefsøy, som ligger midt i mellom disse øyene, opprettet de et *tingsted*, som ble *fylkestinget* for hele Hålogaland. Med tiden fikk dagens Brettesnes navnet *Vågar* og området rundt ble kalt *Vågan*. I *Kongesagatradisjonen* er byen *Vågar* i *Vågan* regnet for høvdingsete og et økonomisk og militært sentrum i Hålogaland, fram til slutten av 900-tallet. Henrik Fauske skriver at; «*Vågan var møtestedet for hålogalendingene når de skulle i kamp, og det var møtested og markedsplass for fiskerne; der kom de sammen når de skulle seile i samflåte syd til Bergen. Her var landets første sentralhavn for omsetning av tørrfisk helt fra den nordligste landsdel til og med Helgeland. Her måtte landøre betales for varer som ble direkte eksportert herfra, og skatten av bjarmer og finner, "skinn og klovarene", ble innkrevd her. Den verdslige administrasjon av hele landsdelen ser således ut til å ha vært knyttet til stedet, og da måtte Vågar være selve maktsentret i Håloygriket.*»

Hedenske stedsnavn i området viser at et opprinnelig hov og tingsted i Vågan måtte være opprettet allerede i tidlig hedensk tid. Det vi vet er at det er registrert mange fangstboplasser fra steinalderen og jernalderen i dette området, fra Storvågan utenfor Kabelvåg til området rundt Helle Flyplass, Oddværan og Storemolla. Fra denne tiden er det relativt store funn av gravhauger i hele Lofoten og Vesterålen, men ikke i Nord-Troms. Det gikk et skille nord på Austvågøy. Gravhaugene som en finner på mindre holmer i området, forteller oss at det må ha vært *storfolk*, en *adel*, som har fått slike gravplasser. Dette vitner om økonomisk framgang i regionen, en fremgang som nok skyldes økt fiske på *gyteferdig fisk* som ble hengt til tørrfisk, en vare som på den tiden var mye verd som byttmiddel mot korn, som var livsviktig for folket i Lofoten.

Et gammelt sagn fra området forteller at *tingallmuen* måtte legge fra seg våpen i Oddvær, og skjoldene på Skjoldvær, en av naboøyene til Lillemolla, før de gikk i land på det *fredhellige* «tingstedet» Kjefsøy. Dette for at det skulle være vanskelig å gripe til våpen dersom det skulle oppstå stor uenighet mellom de forskjellige høvdingen. I samme ordelag fortelles det at i riktig gamle dager kom *guden Ull* med korn til Skjoldvær i god tid før både *tinget* og *midsommers* festen. *Skjold*, som vi finner i stedsnavnet Skjoldvær, er en annen betegnelse for *guden Ull*, og at Skjold betegner *guden Ulls skip* som kommer lastet med korn. «*En primitiv kultus av kornvætte eller korngud, som tenkes å komme seilende om våren på skjold eller skip, for om høsten atter å dra til ukjente egne*», skriver Henrik Fauske.

Guden Ull var tingfredens og rettssikkerhetens håndhever, der hans *kultsteder* gjerne var lagt til tingstedene. På Storemolla, øst for Haversand ligger *Ulvåg*, som kan være en sammensetning av gudenavnet *Ull* og *våg*. Her antas det at Ull bodde mens han skip ble losset for korn og lastet med

tørrfisk og leverolje, ute på Skjoldvær. Dyrkingen av guden Ull var forlatt i vikingtiden og hans rolle var overtatt av andre guder som Odin og Tor. Ull ble i hovedsak dyrket i sentrale strøk i Sverige og Norge, men hans *kult* var i nordområdene, derfor ble Ull dyrket både som vinter, ski og jaktgud. Steder som er forbundet med Ull er i mange tilfeller nær steder forbundet med *Freyr*, *Freyja*, samt *Njord* og hans kone *Skade*, datter til *jotnen Tjatse*. Njord var en fruktbarhetsgud som ble dyrket først og fremst på steder hvor sjøfart og fiske allerede var viktig. Som der som *Lofotfisket*, eller datidens *Vågafiske* foregikk vil en tro.

Guden «Ull» var nok en handelsmann som etter sin død fikk gudestatus. På hans tid tror jeg at *kultstedet* for denne *uradelen* som bygde opp dette *maktsenteret* på øyene rundt Molldøra, lå på sletten under *Svolværgeita* i Svolvær. Dette *hovet* som lå der som «Svolvær kirkegård» ligger i dag, mener jeg var kultsted for hele Hålogaland, antagelig helt fram til 300 tallet, om ikke enda lengre.

Handelen med tørrfisk foregikk i tidligere tider som det også gjør i dag, rundt *sommersolverv* som var sammenfallende med *tingdagene*. Etter at *tinget* og all varebytte var unnagjort seilte de så inn til *kult* og solstedet «Solluer» som er et av de gamle navnene på Svolvær, og feiret *sommersolverv* og *ofret*, til gudene i *Solluerfjellet*.

En tanke kan være at rundt sommersolverv, da fisken var god og tørr, kom fiskerne fra hele Lofoten med sine båter fullastet med tørrfisk og leverolje til Skjoldvær. Her byttet de fisken og leveroljen mot korn og andre varer som ikke var tilgjengelig i Lofoten, hos disse *kornvættene*. Etter endt handel holdt de fylkesting sammen med alle de andre høvdingene i Hålogaland, for dernest å feire sommersolverv under *guddommene* i *Solluer*, som symboliserte den *hellige foreningen* mellom urgudene Himmel og Jord.

Kapittel 14

Svolvær, et gammelt kultsted.

Svolvær ligger solrikt til på Austvågøy med fjell som beskytter stedet mot vest og mot nord, på sør og østsiden ligger havet med sine små og store øyer. Solen skinner over stedet fra tidelig morgen til sene kvelden. Det *spesielle lyset* i nordområdene kjenner alle til, lyset i Lofoten er og kjent, det som færre kjenner til, er at det i Svolvær oppstår en helt spesiell lysbrytning i *mellomrommet* mellom *havet* og *fjellene*. Dette er allment kjent, men allikevel er de fleste ikke oppmerksom på dette eiendommelige *Svolværlyset*.

Like eiendommelig, om ikke enda mer, er at i *Svolværffjellet* vokser det ut av fjellets fot, en helt spesiell og særegen fjellformasjon, som i dag kalles for «Svolværgeita». Dette merkvverdige *utspringet* ble beskrevet innledningsvis, som et symbolsk uttrykk for *det hellige bryllup* som fant sted ute på Trenyken, mellom urgudene fra Utrøst og Pleiadene.

Navnene på disse *urgudene* har nok en gang i tiden vært husket, men i dag sitter vi kun igjen med navnet; «Kjerringa og Kailln», *det forelskede par*, oppe i Svolværffjellet. Noe som mange eldre, helt opp til 1970 tallet kalte dette utspringet. De fortalte at det var viktig at vi nevnte kjerringa *først*, og ikke *kailln*, for det var kjerringa som var sjefen. Dessuten var det viktig og hilse *kjæresteparet* både *god morgen* og *god natt*, noe som enkelte gjorde med stor *ærefrykt*. Utover 1970 tallet gikk dette gamle navnet mer og mer i glemmeboken, men forunderlig nok, så har det dukket opp igjen, nu i de siste par årene.

I en *steinur* rett under Svolværgeita, under noen svære kampesteiner, finner vi den eldste, og eneste

boplassen som til nu er funnet i Svolvær, og den er fra eldre jernalder. Fra steinalder og vikingtid har man ingen kjente funn, noe som kan indikere på at mennesker ikke bodde i Svolvær over lengre tid. Og når de en gang overnattet der, så gjorde de det under Svolværgeita.

Første gang Svolvær er nevnt i skriftlige kilder er i lensregnskapene for 1567 hvor «Kongens Gård», i «Suoluer» er skyldsatt til en våg fisk. Det merkelige er at denne gården ble anlagt på sletten, rett nedenfor boplassen fra jernalderen, altså rett under *Svolværgeita*. Det som er like forunderlig er at det var etablert handelssentra, små gårder og fiskevær både øst og vest for Svolvær, langt inn i norrøn tid, men ikke i selve Svolvær, foruten denne «Kongens Gård». Dette selv om stedet hadde mark som kunne ryddes, gode havneforhold og kort vei til fiskefeltet. Det tar faktisk enda ca. to hundre år fra man først hører om «Kongens Gård», til andre begynner å etablere seg i området. At mennesker ikke bosatte seg i Svolvær, men på alle tenkelige plasser som grenser inn til stedet, må tilsi at menneskene på den tiden hadde en *spesiell grunn*, for ikke å bosette seg der.

En forklaring kan være at stedet ble sett på som et *Hellig sted*, et *kultsted*, der «solen», *Svolværlyset* og *Svolværgeita* spilte en sentral rolle og at menneskene, på den tiden, av ydmykhet blandet med en viss redsel, unnlot å etablere seg der. Kongens gård kunne opprinnelig ha vært en *hedensk gård* som lå under det gamle kongedømmet Hålogaland, der *Svolværgeita*, kunne ha hatt en sentral plass i de gamle hålogalendingens forestillingsverden.

Kanskje den *første boplassen*, ble brukt som overnattingssted av de som skulle *ofre* til gudene. Med tiden ble det fler og fler mennesker som søkte til gudene sine, og dermed anla de *en gård* rett nedenfor, som ble bebodd av en slags *seremonimester*. En seremonimester som var underlagt kongemakta som holdt til i *Vågar*, en god times rotur fra *offerstedet*. Seremonimesterens arbeid var å legge til rette for tilreisende mennesker som kom for å ofre og for å be, til *guddommen* sin, som var visualisert opp i dette forunderlige fjellet. Seremonimesteren måtte kunne tilby både overnatting og mat, noe som kan tilsi at han muligens hadde noen kyr og noen sauer, og kanskje noen høns. Kanskje han også var den første til å rydde og dyrke marka, som senere skulle bli «Kongens Gård».

Av de gamle nedskrevne navnene på stedet Svolvær som man kjenner til, så ser vi at de ble skrevet slik de ble talt. Derfor er det vanskelig å finne det opprinnelige navnet, dets betydning, opphav og alder. Suoluer 1567. - Suluer 1569. - Solffuer 1610. - Solverd 1614. - Solluer 1667. - Svolvæhr 1723. Det man kan lese av disse forskjellige måtene navnet ble skrevet på er at det er et skifte i første stavelse og ordlyden i fra 1500-1600 tallet til 1700 tallet. Det ser ut som at betydningen og dermed stavelsen av navnet er blitt forandret fra *Suol, sulu og sol* til *svol*, som betyr *sval*.

Fra 600 tallet ser vi av urnordisk runeskrift funnet på «Eggjasteinen» at ordet *Solu* som ligner litt på svolværnavnet *Solluer*, betyr «sol». Forleddet *sól*, som er det mest vanlige forleddet i norske heimnavn fra tiden 0 – 600 tallet, og som vi finner vi igjen i flere av måtene det gamle svolværnavnet er skrevet på, relateres til solen og et sted med mye sol. Dette forteller oss at «Lofotens hovedstad» en gang i tiden har hatt et navn, som har noe med *-sol* å gjøre, og at navnet også kan ha assosiasjoner til *solens vandring og lysets brytninger*, som skaper *magiske* stemninger, både på Svolværgeita og på selve stedet. Spesielt rundt solvervene. Kanskje det gamle navnet på Svolvær var noe så enkelt som «solstedet», *-det solrike stedet*. I en magisk og religiøs setting.

Mye tyder på at det ikke bare er svolværnavnet som er forandret på, navnet på Svolværgeita vet vi har hatt mange navn som, *Jotunkvinnen, Svolværgegra, det forelskede par* og *Kjerringa og Kailln*. Fløyfjellet og fjelltoppen Fløya, i samme fjell, som Svolværgeita springer ut av, har navn som også kan ha blitt forandret på, da de ligner svært på de norrøne gudenavnene, *Freyr, Freyr*. Som vi har vært inne på tidligere, så er steder som er forbundet med Ull i mange tilfeller nær steder forbundet

med *Freyr, Freyr*, så det er ikke utenkelig at det er en forbindelse mellom Ulls tilstedeværelse i området, og navnene på Svolvefjellet.

Det er tenkelig at Svolvefjellet og Svolvegeita har representert *hedenske guder og skikker*, som de kristne som bosatte seg på stedet utover 1700 tallet, ikke ville være seg bekjent av, og derfor forandret de navnene på dem. Det har vært vanlig opp gjennom den kristne historien at *kristne* har overtatt gamle *hedenske helligdommer* og *offersteder*, og gjerne bygd en *kirke* oppå ruinene, liksom for å *kvele* hedendommen. Dette kunne også ha skjedd i Svolve, der troen på Gud, i en eller annen *kristen* retning, har stått sterkt fra 1700 tallet av, og gjør det fortsatt, den dag i dag.

At det har vært *ofret* til Svolvegeita vet man med sikkerhet. Muntlige historier forteller at enkelte fiskere, helt opp til andre verdenskrig, rodde inn i Instadvika, som ligger rett nedenfor Svolvegeita, og *ofret* den første *Lofotskreien* de fikk, til *fruktbarhetsgudene* oppe i Svolvefjellet. Hvilken fruktbarhetsguder disse fiskerne mente Svolvegeita symboliserte på 1940 tallet vites ikke. Det vi vet er at det var mer vanlig enn uvanlig, at fiskerne i eldre tider *ofret* den første *lofotskreien* til fruktbarhetsgudene, der de «rituelt» smurte seg inn med blodet fra fisken, for *hell* og *lykke*.

Når en vet at menneskene alltid har søkt en viss nærhet til sine guddommer, men ikke bodd hverken på offerstedene, i templene eller i kirkene, så er det ikke usannsynlig at så kunne *være*, også for Svolve del. Dersom *Svolvegeita* ble sett på som *hellig*, vil det og være naturlig at selve stedet, stedet der *guddommene*, urgudene som *forente* seg ute på Trenyken er visualisert, også, ble sett på som *hellig*, Et *hellig* og *kraftfullt* sted som menneskene for noen årtusener siden, og fram mot år 1000, ikke kunne bosette seg på, for det var *gudenes sted*. I så måte er det helt naturlig at menneskene i tidligere tider etablerte seg på øyene rundt, og lenge vest for Svolve, og ikke i selve Svolve.

La oss tenke oss tilbake til Ulls tid, den tiden da han angivelig kom med sine skip fullastet med korn til Skjoldvær, så feiret han, sammen med høvdingene i Hålogaland, *solvervene* i «Solluer». Der tilba de *Solen*, som den livgivende kraft, og *gudene*, *det forelskede par*, oppe i svolvefjellet. Helt fram til 300 tallet vet vi at det på Island under *solvervsdagene* ble holdt seremonier til ære for fruktbarhetsguden Frøy. Utifra at de feiret *solvervene* på Island på den tiden, er det nærliggende å tro at de og gjorde det i Hålogaland. Så ved Svolvegeitas fot, der den gamle hedenske gården lå, og som i dag er gravsted for byens innbyggere, feiret de vinter og sommersolverv, som islendingene gjorde. «*En natt full med magiske krefter, der overnaturlige vesener som kom ut i natten og festet og danset rundt bålet sammen med menneskene, og der unge kvinner rullet seg nakne i morgenduggen for å bli mer fruktbare*», skriver Arild Hauge, på sin nettsiden, om feiring av sommersolverv i norrøn tid.

Kapittel 15

Arven etter Utrøstfolket.

1300 år etter den storslagne begravelsen av *gudinnen* på Einangen, den 3 januar 1432, strander den italienske oppdagelses-reisende Querini på Røst. Det han forteller om røstfolket og deres moral, kan vitne om at røstfolket bar på en «åndelig arv». Querini skriver: «*Folket på Røst er et primitivt, men lykkelig folkeslag som lever i en slags idyllisk tilstand av fred og uskyldighet. Fra tredje februar til den 14. Mai 1432 befant vi oss i "paradisets første krets", til skam og skjensel for Italias riker*». «*Mennene på disse øyene er de mest plettfriske mennesker, og har et vakkert utseende, det samme gjelder kvinnene deres. Så troskyldige er de at de ikke bryr seg om å låse for noe, ikke en gang kvinnene passer de på*». «*Dette var lett og se, for i samme rom der mann og hustru og barn lå og*

sov, der bodde også vi, og i vårt påsyn kledde de seg nakne når de skulle gå til sengs. Hver torsdag tok de badstue, og da kledde de av seg hjemme og kvinnene og mennene gikk sammen nakne til badstuen». «Røstfolket var meget fromme kristne som ikke forsømte å gå i kirken på søndagene. I kirken la de seg stadig på kne under bønnene. De mumlet aldri og de forbandt ikke De Hellige og nevnte aldri djevelen». Da Querini besøkte Røst bodde det 120 mennesker der.

Fra 1800 tallet, beskriver prost Erik Andreas Colban i sin bok «Lofodens og Vesteraalens fogderie» de samme dyder og egenskaper som Querini beretter om hos røstfolket, men i et negativt ordelag. Colban som mente at folket på disse øyene levde i «nuet», uten tanke på morgendagen, skriver; *«Indbyggere i Lofoden og Vesteraalen ere egentlig uden Charakter. Fast og bestemt er Intet i deres Tænke- og Handlemaade. Nærværende sandselige Forestillinger lede dem i alt, hvad de tænke og gjøre. Uden udvortes Anledning er Sjelen tom for Eftertanke, og hvad der opvækker den af Dvalen, er kun det, som har Indflydelse paa nærværende Tilfælde, der snart glemmes. Deres Sindsbeskaffenhed er derfor Roe og Tilfredshed, Aabenhjertighed, Bøielighed, der lettelig sættes i Bevægelse, og kan ledes, hvorhen man vil; men ligesaa letsindig og ustadig, som aldri er at slaae Lid til, og derfor ved udvortes Tillokkelse falsk og uredelig».*

Det Colban skriver kan tolkes motsatt. Vi vet at lofotingene, som var dypt religiøse, hadde et sterkt samhold seg i mellom, og at de følte seg undertrykket av mange av fiskeoppkjøperne og presteskabet, som de kalte for «adelen», med et negativt fortegn. De ønsket slett ikke å ha mer med det «pakket» å gjøre enn høyst nødvendig, var en almen tanke blant mange fiskerfamilier i Lofoten i gamle dager. Det må nevnes at det kunne være forskjell på fiskeoppkjøperne såvel som det var forskjell på fiskerne. Noen var ærlige, mens andre var mindre ærlige. Men med årene så utviklet det seg et sterkt klasseskille mellom disse gruppene, og på begynnelsen av 1900 tallet hadde det fastboende folket fått nok, og fiskerne samlet seg til opprør over hele Lofoten mot fiskeoppkjøperne, som hadde tatt eierretten over fiskeplassene. Presteskabet og fiskeoppkjøperne, som var vant til at allmuen, generelt, bukket og skrapet for dem, likte dårlig at lofotingene og Vesterålingene var så egenrådige og selvstendige, og det kan nok være grunnen til de ble beskrevet i negative ordelag.

Allikevel kan Colbans beskrivelse, sett i lys av Gerhard Schønings mening om at de norske fiskerne var frie og selvstendige mennesker, og det Querini forteller om røstværingene, fortelle oss at det fastboende folket i Lofoten, i tidligere tider, var et folk med en *høy moral*. De hadde og stor trang til å bestemme over seg selv, og de var vant til å leve i *pakt* med naturen, noe som resulterte i at de, tok ting som de kom, de levde i «nuet». Deres avslappede væremåte, og troen på at alt ordner seg, *vi står han av*, som de sa, kan være en *indre styrke* som øyfolket fikk fra dette *kraftsenteret* som Lofoten er, og det er en kraft, en energi, som mennesker den dag i dag kan nyttiggjøre seg av, dersom de er seg den bevisst. De gamles levemåte og livsforståelse kan være en *innsikt* som har gått i arv gjennom generasjoner, en arv som *sagnet* om Utrøst og den *hellige foreningen* mellom urgudene, Himmel og Jord, ute i hula Helvete på Trenyken, kan ha hatt en sentral rolle i. En rolle som og kan ha vært opphavet til forestillingen om Hyperborea, den greske gudeverden og norrøn mytologi.

Kapittel 16

Veien videre.

Innenfor tradisjonalismen finner vi idèen om at livet på jorden går i tidssykluser og at de tidligste samfunn var høyt åndelig utviklet. Jo lengre tiden går, desto større avstand har samfunnet fra sin opprinnelige tradisjon. Med den økende distansen til vårt opphav, desto større forfall. Slik kan det

faktisk se ut, også når en ser på Lofotens historie. Fra å være et *paradis på jord*, der menneskene levde i en *lykksalig tilstand*, til å være et *helvete* på jord, der den *gamle kunnskapen* som var rotfestet i øyriket, ble undertrykket og nedkjempet av grådige *inntrengere* som kun var ute etter den gyteferdige «skreien», for egen vinnings skyld. Heldigvis så fikk fiskerne, det fastboende folket sin frihet tilslutt. Utover 1900 tallet bedrer forholdene seg raskt, og atter en gang kunne øyfolket *føle* sin frihet og elske sitt øyrike høylytt. Så lenge det varer.

Nu er det oljen, de rike oljeforekomstene som ligger i dypet utenfor Lofoten og Vesterålen som det jaktes på av mennesker som ikke bor i øyriket. For å få sin velsignelse blant øyfolket lokker de med gull og grønne skoger, og velger å ikke se de langsiktige konsekvensene av deres grådighet. Faren med en oljeboring i dette sårbare området er todelt, slik jeg ser det. Det ene er faren for kraftige innhogg i det sårbare landskapet og faren for et oljeutslipp som vil være en enorm katastrofe for gyttestedet til «torsken». Et skrekkens scenario er at etter 30 års oljeutvinning står oljebrønnene tomme, det er tomme og forlatte industriområder på land som står for forfall, fuglefjellene er forlatt og det er fritt for fisk i havet. Det andre er faren for en svekkelse av den vitale energien som øyriket utstråler og som bidrar til at Lofoten er et «kraftsenter».

Uansett hva man tror på, så ligger det garantert en stor fremtid for Lofoten dersom øyfolket lærer seg å ta hånd om de store verdiene som sendes ut av øyriket i form av uforedlet tørrfisk. Dersom det ble forbudt å sende denne råvaren ut av øyriket, uten at den var videreforedlet og porsjonspakket, så ville verdiene bli igjen i Lofoten. Også med en oppføring på Unescos verdensarvliste i bunnen for en naturbasert turisme, basert på tanken om at Lofoten er et «kraftsenter» ligger det en stor fremtid dersom mennesker rundt om på jorden som er alternativ tenkende, får øyene opp for dette «kraftsenteret» i nord. Kraftsenteret der de gamle *gudene fra nord* bodde.

Og for å dra den enda litt lengre... I skrivende stund florerer det med profetier og spådommer over hele verden som forteller oss at denne syklusen som vi er inne i nærmer seg slutten, og at vi står på terskelen til en ny syklus, en ny tid, og en ny bevissthet, der en ny sivilisasjon vil oppstå. En sivilisasjon, kanskje lik den som var på Utrøst og i Hyperborea. En sivilisasjon der mennesker, som Querini beskrev Røstfolket; *lever et primitivt, men lykkelig liv i en idyllisk tilstand av fred og uskyldighet. I Paradisets første krets*. En paradisiske tid som vi finner spor etter i sagnet om Utrøst og på huleveggene rundt om i Lofoten og Hålogaland, funn som i hovedsak ble allment kjent fra 1990 tallet av, og som kanskje kom *til syne* for at vi mennesker som lever i denne *brytningstid* skal ha muligheten til å se, -at mennesker i tidligere tider kunne bevege seg *mellom dimensjoner*, for å ha kontakt med sine guder i den *himmelske* verdenen. Og i denne brytningstid så står kanskje Trenyken, Olstinden og Svolvegeitas geometriske former og uttrykk sentralt.

Slutt.

Etterord.

Historien om «Gudene fra nord» er kommet til meg på et merkverdig vis, stykkevis og delt, får en vel si, gjennom en periode på 20 år. Det hele startet i 1990, mens jeg bodde i Valnesfjorden som ligger mellom Fauske og Bodø, med en artikkel i Lofotboka fra samme år, om hulefigurene i Kollhellaren eller Refsvikhula som mange kaller den. Her beskriver artikkelforfatteren maleriene som «kunst» og forklarer at dette er steinaldermenneskenes måte å uttrykke seg kunstnerisk på. Da jeg leste dette så kom det en slags *bevissthet* til meg som sa at, *så var ikke tilfelle*, og at dette var så mye mye større, uten at jeg forstod hva det kunne være der og da.

I 1991 var jeg tilbake i Lofoten og Svolvege der jeg arbeidet på Lopo Media som videofotograf og

redigerer. En dag så inviterer sjefen meg og konen min, på en gummibåt tur til Refsvikhula. Dette var starten på en utrolig lang rekke av såkalte tilfeldigheter som skjedde, i kjølvannet etter artikkelen i Lofotboka, og som direkte og indirekte hadde forbindelse med de rødmalte menneskelignende strekfigurene, Moskstraumen og deler av arkeologien i Lofoten. Fra og få oppdrag om å filme og produsere film om amatørarkeologen Kåre Ringstad og hans arkeologiske funn, sammen med professor Olav Sverre Johansen, arkeolog ved Universitetsmuseet i Tromsø, til å finne meg selv kjørende *gummibåt safari* med turister til Moskstraumen, med guidede turer inn i Refsvikhula. Likeså kom den ene boken etter den andre til meg, fra venner som lånte meg bøker i helt andre henseender, bøker som førte meg på en vei som jeg selv mange ganger har hatt vanskelig for å tro på. En vei som jeg og mange ganger har prøvd å komme meg vekk fra, men som jeg alltid har blitt hentet inn igjen til, av ting, som ligger over min fatteevne.

Første del eller for å være helt korrekt, de første oppdagelsene, har jeg tidligere publisert i filmen «Øyene i havet» som ble gitt ut på DVD i 2008 på tre språk.

Jeg vil ikke hevde at jeg har absolutt rett i min hypotese, men jeg ser det som en måte å se Lofotens tidligste historie på. At andre kan ha andre tanker om denne historien har jeg respekt for og jeg ser heller ikke bort fra at andre kan komme med bedre og mer beviselige teorier enn undertegnede. Det jeg vil påpeke er at en generelt bør være åpne for at viktige historiske hendelsen i verdenssammenheng også kan ha forekommet i ens nærområde. Vi mennesker er formet slik at vi tror at alt som kommer langt vekk fra har høyere troverdighet, status og verdi, enn det som kommer fra ens egen nære region. Slik er nødvendigvis ikke sannheten bestandig.

Også når det gjelder myter og gammel folketro skal man ha et åpent sinn. Det trenger ikke å være bare *tøv* det våre forfedre gav oss i arv. Folketro blir ofte kalt for *overtro* som er en nedlatende betydning av ordet *Folketro*. Allikevel har folketroen vært sterkt rotfestet, godt innblandet i kristendommen, blant mange av de vanlige folkene i Lofoten helt opp til 1960 tallet, og kanskje enda noen tiår til. De gikk i kirken på søndagene eller hørte gudstjenesten på radio, likevel snakket de om, å trodde på, overnaturlige ting.

Bjørn Kenneth Hansen
Svolvær, mars 2011

Kilder:

Lokalhistoriker, eller som han selv kalte seg, historieinteressert; Henrik Fauske, Svolvær, hadde gjennom mange år forsket i skrevne kilder på hvor den gamle byen i Nord Norge, «Vågar» lå. Hans teorier ble, mens han levde, dårlig mottatt av arkeologene som gjerne ville ha Storvågan utenfor Kabelvåg, til å være denne gamle nord norske byen. Men selv etter 30 år med utgravninger i Storvågan har arkeologene ikke funnet bevis for sine påstander. Og det mest utrolige er at de ikke har klart å motbevise Henrik Fauskes påstander om at dette gamle maktsenteret fra hedensk tid, lå i området rundt Mollødøra. På Svolvær Historielags nettside finner du Fauskes artikler om «Hva var det gamle Vågar» og «Den gang det var konger i Hålogaland». (www.svolvaer-historielag.com)

Kåre Ringstad, Vestvågøy. Regnet som en av Norges fremste amatørarkeologer. I over 30 år trålet Ringstad Lofoten på kryss og tvers etter arkeologiske fornminner. Når han fant noe, så kom de sørover fra Tromsø Universitetsmuseum for å registrere funnet. Dette samarbeidet med universitetsmuseet pågikk gjennom en årrekke. Gjennom 1990 tallet var det i hovedsak professor i arkeologi, Olav Sverre Johansen som arbeidet sammen med Ringstad. Ringstads største funn er fra

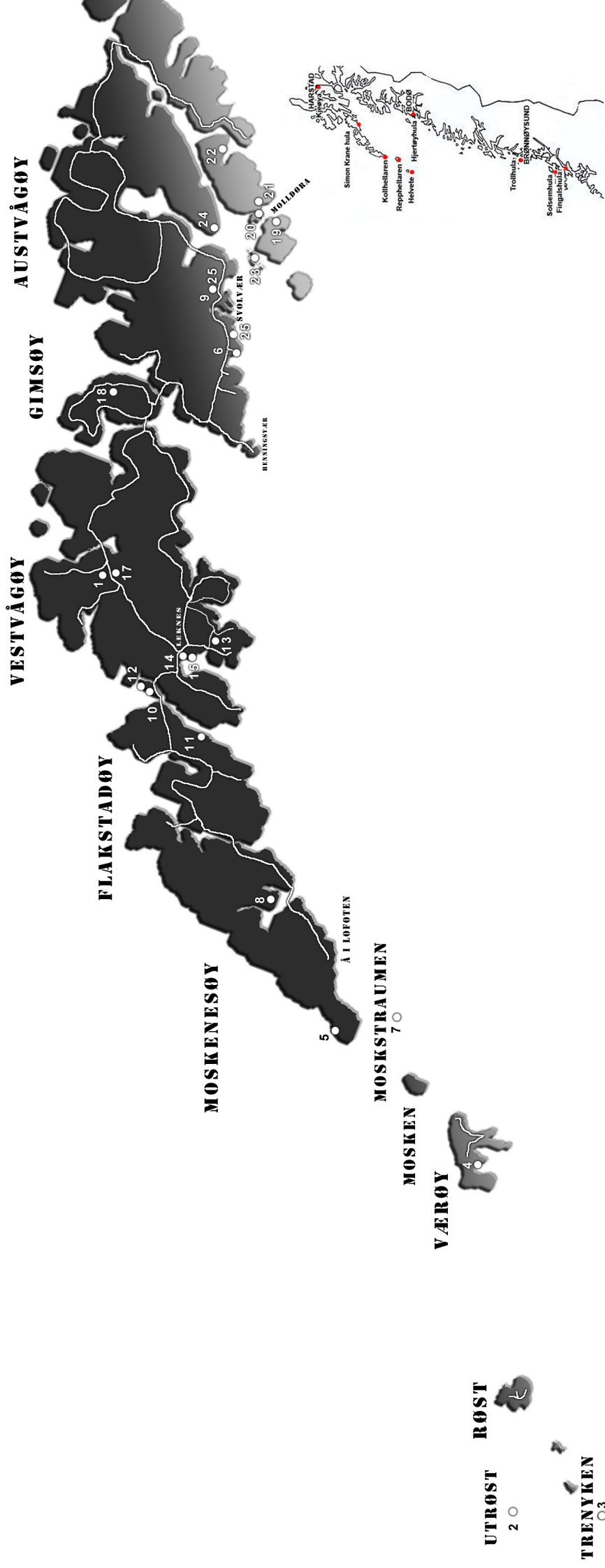
Storbåthellaren og Sværsvika. Ringstad hadde og en sentral rolle i oppdagelsen av høvdinghuset på Borg. I 1996 gav Ringstad ut boken, «I arkeologiens eventyrland.» Der er og gitt ut en film med samme tittel, der Ringstad sammen med professor Olav Sverre Johansen, tar oss med på en liten vandring i arkeologiens eventyrland.

Borgaren paa Utrøst (I Lofotens Maal) I "Folkevennen" 3 hefte, 3 årgang, utgitt av Selskapet for folkeopplysningens fremme i 1858 kan en lese om "Borgaren på Utrøst" Symbollex, J.C Cooper. Arkeologiske funn og fornminner fra Lofoten. Muntlige og skriftlige overleveringer fra Professor i arkeologi, Olav Sverre Johansen. Aschus og Gyldendals store leksikon. Lofotboka, 1990 til 2010. Hulemalerier i "Helvete" av Hein Bjartmann Bjerck, Lofotboka 1995. Betragtninger om en nyoppgadet hulemaling på Trenyken, Røst" Versjon av: 8.9.94 (Universitetet i Tromsø) av Hein Bjartmann Bjerck. Ulike nettstedet som Arild Hauge sin nettside. Vindheim.net. Norsk Polarinstitutt, mf. Gjennom lysmuren av Bente Muller. Mysteriesamfund av Scarabæus/Thorstein Wereide. Hans Eidnes: Hålogalands historie, 1943. Querinis reiseskildring. Gresk mytologi. Homer in the Baltic av Felice Vinci. Det tredje testamentet av Martinus. Kongespeilet av Vera Henriksen. Muntlige overleveringer fra Ole H. Bremnes og Knut Varberg. Lofoten, i går, i dag og i morgen, en artikkelsamling fra Lofoten, 1975. Shantaram, av Gregory D. Roberts. Bibelen, Vedaskriftene, Norges Kongesagaer, Snorre Sturluson. Barbara Marciniak kanaliserte bok, «Budskap fra Pleiadene». «Jordens fjernhistorie i et nytt lys» av Rune Øverby. «Hellige steder» av Antropolog og National Geographic fotograf Martin Gray. Frank Aune, 2012: Det store dimensjonskiftet.

For mer informasjon om Gudene fra nord kan du besøke www.mythic-lofoten.com

Kart

-som viser funnstedene i Lofoten som er omtalt i denne fortellingen på neste side.

Vei beskrivelse

- til de ulike lokalitetene og arkeologiske funn som er nevnt i historien om «Gudene fra Nord».

01 - Funn av 6000 år gammelt Byggkorn.

Stedet der kornet ble funnet ligger lunt til på et solrikt sted i Borge på Vestvågøy. Stedet kan sees fra parkeringsplassen til «Høvdinghuset» på Borg, som ligger helt inn til E 10. Åkeren lå på skrå over på den andre siden av veien, (E 10) opp langs fjellsidene i nordvestlig retning.

02 - Utrøst

Dette sagnomsuste landet skulle angivelig ha ligget vest i havet ut av Røst. Det fortelles at skal du besøke Utrøst, så skal du følge skarvene når de flyr ut fra Røst, og vestover ut i Norskehavet.

03 - Trenyken

Ligger sør i havet utenfor Røst. SidenTrenyken er et fuglefjell så er det restriksjoner på å gå i land på øya, dersom du ikke er sammen med noen av lokalbefolkningen. Ønsker du å gå inn i hula «Helvete» kan det være lurt å kontakte Fylkesvernkontoret i Bodø, for å høre om det er lov. Det går fly til Røst fra Svolvær, Leknes og Bodø. Ønsker du å ha med bilen til Røst, så går det ferge fra Moskenes og Bodø. Fra Røst må du i småbåt for å komme til fuglefjellet.

Beskrivelse av funnene i hula «Helvete».

I hulegangen ved innsnevring og i skille mellom lyse og mørke partier i hula er det registrert 5 mindre rødmalte menneskelignende figurer i en *skrevende* positur og det som kan være rester etter et sjettemenneskebilde. Disse figurene er ca. 30 cm høye. Innerst i hula er det malt på huleveggen en 90 cm stor gudeskikkelse med to horn og 9 fingrer, og en like stor figur som er nesten visket ut. Mellom disse figurene er det en mindre figur på 30 cm, som kan illustrere et barn. Hula ble først undersøkt av Jacob Møller i 1985 noe som gav grunnlag for ny befaring i 1992. Denne gang av Møller og Hein Bjartmann Bjerck, noe som førte til oppdagelse av hulemaleriene.

I Lofoten er det foruten maleriene på Trenyken lokalisert 3 andre huler der man finner lignende rødmalte menneskelignende strekfigurer, utført med samme monotone teknikk, som de som er funnet i hulegangen inn til det innerste i hula «Helvete.» Utenfor Lofoten finner vi lignende malerier i 5 huler i området fra Leka i nord Trøndelag til Kjeøya utenfor Harstad, som tilhører samme tradisjon. Disse funnene viser at menneskene i Lofoten og det gamle Hålogaland hadde et fellesskap og en felles ideologi for mer 3500 år siden.

04 - Repphellaren

Hulen ligger på Sanden på sørsiden av Værøy. Denne hula er forbudt å besøke da maleriene er av særdeles dårlig befatning da de er malt på gips avleiringer på bergveggen. Det skal heller ikke være helt ufarlig å bevege seg inn i den, da det er dårlig med oksygen innerst i hula. Det er nesten umulig å komme seg til hula uten å bruke båt.

Beskrivelse av funnene i «Repphellaren».

Inne i hula er det på begge sider av en markert innsnevring malt en 8 - 9 rødmalte menneskelignende figurer. Figurene som er ca. 50 cm store er litt annerledes enn figurene i de andre hulene med sine runde hoder. Tre av figurene har forlenget kroppstrek, tilsvarende det som andre steder er kalt for fallosmarkering. Maleriene ble oppdaget av Rona Neligan og Hein Bjartmann Bjerck i 1994.

05 - Kollhellaren

Denne hula som er mest kjent som *Refsvikhula* ligger på vestsiden av Lofotodden og er åpen for

turister ifølge med godkjent guide. For å komme til hula må man passere den beryktede Moskstraumen før man kan gå i land i Refsvika. Derfra er det ca. 45 minutters spasertur til hula. Om sommeren arrangeres det faste turer fra Reine til hula med lokal guide.

Hula som er godt synlig ligger 25 meter over havet. Huleåpningen er ca. 50 meter høy og er ca. 100 meter lang. Midt i hula er det to tverrganger slik at hula danner et kors. Totalt er dette korsformede hulesystemet på 195 meter og er det største i Norge der det er funnet hulemalerier.

Beskrivelse av funnene i «Kollhellaren».

I denne hula finner man 28 menneskelignende strekfigurer, 8 formløse og 5 usikre figurer malt på huleveggen som består av gneis og granitt med et høyt innhold av feltspat, med en klar rød jernoksid i nyansene engelsk rød og italiensk rød. Figurene som er fra 17 til over 40 cm høye er fordelt på tre felt. Maleriene ble funnet av Martinus Hauglid og Anders Hesjedal i 1987

06 - Simon Krane hula ved Storvågan utenfor Kabelvåg.

Stedet ligger rett bak den økologiske hagen, noen meter nordover og opp igjennom granskogen mot toppen av fjellhaugen. Ca. 10 minutters spasertur fra hovedveien. Hula som figurene er funnet i er skapt av flyttblokker som ligger ca. 20 meter over havet på en "haug" som for flere tusen år siden var en øy. Den har tre innganger og er på et vis inndelt i flere rom.

Beskrivelse av funnene i «Simon Krane hula».

I det midterste partiet, nær den midterste utgangen finner vi to figurer og rester etter det som kan ha vært flere figurer. Den ene figuren har to horn og ligner litt på gudeskikkelsen ute på Trenyken, men er uten fingrer. Den andre figuren ligner på de små menneskelignende figurene som er framstilt i en skrevende positur. Alle figurene er mye mindre enn figurene ute på Trenyken. I samme hule finner vi og en malt helleristning av en «elg» som er 9000 år gammel og helleristning av en sol som er risset inn i berget og som vitner om *soldyrkelse* i området.

Fellestrekk vedrørende plasseringen av hulemaleriene i de ulike hulene.

Alle de menneskelignende figurene som er funnet i Lofoten, foruten gudeskikkelsene, er malt på huleveggen i skille mellom lys og mørke eller ved innsnevninger i hulegangen. I hulene utenfor Lofoten virker det som at maleriene er mer vilkårlig plassert eller innerst i hula. At det er forskjell på plasseringen av hulefigurene i og utenfor Lofoten er litt merkverdig. Det kan synes som om at den opprinnelige kunnskap har gått mer og mer tapt ettersom tiden har gått og avstanden til Trenyken har økt.

Hålogaland.

Funnstedene som vitner om et fellesskap og en felles ideologi i Hålogaland for 3500 år siden er; 01.Store Hjærtøya, Bodø, Nordland. 02.Troillhåle Hamnøy, Vevelstad, Nordland. 03.Solsemhula Leka, Nord Trøndelag. 04.Fingalshula, Gravvik, Nord Trøndelag. 05.Kjeøya utenfor Harstad, Sør Troms. Skåren Monsen hula i Brønnøy, som ligger litt nord for Trollhåla i Vevlestad er det ingen menneskefigurer, men derimot malte dyreskikkelser i samme monotone stil som menneskeskikkelsene i de andre hulene.

Disse funnstedene er ikke omtalt eller tatt med i veibeskrivelsene i denne boken.

07 – Moskstraumen

Moskstraumen som ligger mellom Lofotodden og fjelløya Mosken, regnes som verdens sterkeste tidevannsstrøm. Strømmen er opp gjennom århundrene blitt mystifisert og dramatisert som det farligste havstykke på jord. Eldre vitenskap mente til og med at strømmen var styrt av en guddom

som gjorde som den ville.

For å komme til Refsvikhula må man passere denne strømmen som er 4-5 kilometer bred og ca. 60 meter dyp. På hver side av den er havbunnen betydeligere dypere. Tidevannet som fyller opp Vestfjorden to ganger i døgnet gjør slik at strømmen kan heve seg over havet opptil 4 meter og når tidevannet snur så kan det oppstå virvler med opptil 6 knops fart.

Moskstraumen er beskrevet av den greske historieskriveren Phytheas for over 2000 år siden og i 1555 av den svenske biskopen Olaus Magnus i Roma, i hans verk om Norden. Strømmen er senere omtalt av blant annet Petter Dass, Peder Claussøn Friis, Jonas Ramus og Erik Pontoppidan. Moskstraumen er og viet plass i verdenslitteraturen og er blant annet beskrevet av Jules Verne i boka «En verdensomseiling under havet», der kaptein Nemo og hans undervannsbåt går ned i Moskstraumen. Også Edgar Allan Poes skrev om denne «store male» som den og blir kalt.

Den italienske forskeren Felice Vinci har gjennom sin forskning på verdenslitteraturens første storverk synliggjort at Homers helter hold til i atlanterhavsområdet og i de Baltiske land og at Odyssevs reise gjennom Charybdis egentlig var gjennom Moskstraumen, der 6 av mannskapet hans ble tatt av sjøhyret Skylla, en mindreårig gudinne som var datter av sjøguden Phorcys i Gresk mytologi og som antageligvis bodde i Refsvikhula (Kollhellaren) like ved Moskstraumen.

Disse tanker er ikke nye da Jonas D. Ramus, (1649-1718) norsk prest og historiker, allerede på begynnelsen av 1700 tallet skrev i verket "Nori Regnum" at Odin og Odyssevs var identiske, og at Odysseen tildels fant sted i Norge. Han mente, som Felice Vinci, at Moskstraumen var Odysseens Charybdis.

08 - Olstind

Pyramidefjellet med furer i fjellveggen som tegner konturene av *en fisk* som kommer opp av havet med et *frø* i munnen. Fra Hamnøy, som ligger rett ved E 10, like før du kommer til Reine, ser du dette spesielle fjellet der det stiger opp av Reinefjorden. Hamnøy med Olstind i bakgrunn er antagelig Norges mest fotograferte og eksponerte motiv. Brukt som bakgrunnsbilde både på NRK og TV2 været.

09 - Svolværgaite

Svolværgaite ligger 569 moh. og består av en svær steinblokk som vokser ut av svolværfjellet og deler seg i to 20 meter høye horn. På avstand minner gaite om to personer der personen mot vest holder venstrehånden sin rundt skuldrene på den andre. I høyre hand holder han et *skjold*. Dette utspringet har opp gjennom tiden hatt flere navn der det mest kjente av dem er «Kjerringa og Kailln». Svolværgaite har vært et yndet klatrested siden denne fjellformasjonen ble besteget første gang i 1910.

Det er to gode turstier som går opp til foten av Svolværgaite og videre opp til Fløya. Den raskeste av dem starter på østsiden av Svolvær Kirkegård som ligger i Øvreværet, rett inntil E 10.

10 - Sværsvika

For å komme til Sværsvika som ligger på Offersøy, og det 6000 år gamle «gjestgiveriet», må du parkere bilen på Skreda. Avkjørsel på venstre side rett før Nappstraum tunnelen, når du kommer fra Leknes på E 10. Fra parkeringsplassen er det ca. 15 til 20 minutters spasertur på god tursti frem til vika. Når du kommer til det høyeste punktet vil du se «strandvollen», der gjestgiveriet ligger, et stykke opp fra havet.

11 - Storbåthellaren

Hellar i Nappstraumen som mennesker for over 6000 år siden brukte som overnattingssted, under det som vi i dag kaller Lofotfiske. I de metertykke boplasslagene var det i hovedsak måltidsrester bestående av en stor mengde fiskebein, mest av torsk, beinrester fra sel, bever, hjort og fugl som var representert med hele 27 arter. Arkeologene fant og store mengder skjell og strandsnegl og i de yngste boplasslagene også småfe og storfeknokler. Det ble og funnet noen redskaper og en fiskeangel i bein foruten en ring som Ringstad mener hadde ornamenter på som lignet på ornamenter fra Sibir.

Hellaren er lettest tilgjengelig med båt. Det er ingen faste safariturur til Storbåthellaren, men forhør deg hos de som driver med gummibåt/rib turer i Svolve og Reine.

12 - Kolvika

Det 4000 år gamle «pottemakeriet» ligger og på Offersøy. Like før du kommer til Skreda og rett etter Tussan, når du kommer fra Leknes, går det en stikkvei på høyre side, som heter Offersøyveien. Like etter at du har tatt av på denne veien kommer du til et lite vann som ligger inntil veien og som heter Lomtjønna. Her parkerer du, og på nordsiden av *tjønna*, går det en tursti til Kolvika og videre til Sværsvika og Flesa. Funnene er i hovedsak keramikkskår med innslag av asbest og noen seinredskaper som f.eks en skiferkniv.

13 - Einangen

For å komme til den 2000 år gamle «gudinnegraven» på Einangen, kjører du fra Leknes til Fygle. Der følger du veien til Mortsund et stykke, før veien tar av til Ramsvik og Sennesvik. Når du kommer opp på høydedraget ligger det en parkeringsplass på venstre side av veien. Her kan du parkere. Graven ligger på andre siden av veien oppe på en liten haug. Det går sti fram til graven.

14 – Tunanlegget på Leknes

Vestvågøy kommune har startet med å skilte sine kulturminner og tunanlegget på Leknes er i så måte det fjerde kulturminnet som har fått sin informasjonstavle. Dette ringformede tunanlegget, som er datert til eldre jernalder, mener arkeologene var et møtested for rettspleie og politisk rådgivning. Anlegget ligger rett ved Leknes sentrum, ved det gamle idrettsanlegget, på sørsiden av Idrettsveien.

15 - Båtnaust på Holsneset

På Holsneset og Holsøya finner du de tre andre informasjonstavlene som kommunen har satt opp. For å komme til det som kan være Nord-Norges største naust tuft, må en kjøre fra Leknes mot Fygle. Rett før Fygle skole tar man av vestover på Holsøyveien, helt til man kommer til et fiskebruk. Her må man parkere og fortsette til fots langs en sti som går sørover langs stranden. Naust tuften ligger ytterst på neset.

Følger du stien videre over til Holsøya kommer du til et område der arkeologene har funnet 61 gravrøyser fra eldre jernalder. Flere av gravene ligger åpne i terrenget og noen av dem har stående bautasteiner. Også her finner du informasjonstavler over funnene.

16 – Punktsirkler.

Det er to steder på Vestvågøy at det er funnet punktsirkler. I Sværsvika er punktsirkelen hugget inn i berget på nordsiden av vika nede ved flomålet. På den andre lokaliteten som er i Vikan området, nord for Leknes, er punktsirkelen hugget inn i flate steiner som ligger 5 meter fra sirkelrunde gravhauger. Siden det ikke har vært utgravninger her så vil jeg ikke angi noen nøyaktig vei beskrivelse.

17 – Gudebildene fra vikingtid.

De øre små gudebildene som symboliserer «det hellige bryllup», kan sees på «Høvdinghuset» på Borg, som ligger rett ved E 10 i Borge på Vestvågøy.

18 - Stjerneformet tun på Gimsøy.

Tunet ligger på Saupstadmyra, på en *rygning* som kalles Raet. Kjører du fra Svolvær, så må du svinge av i første kryss til venstre etter at du har kjørt over Gimsøybrua. Her følger du veien rett frem noen kilometer til du kommer til Vinje. Like etter Vinje og før du kommer til Saupstad går det flere «traktorveier» innover myrene. Velg den lengste veien. Parker i enden av veien å gå videre rett fram til du kommer opp på «raet». Tunanlegget som ligger på nordsiden av vollen i et hellende terreng er lettest å få øye på om våren og på senhøsten. Anlegget bestod av et stjerneformet tun med 7 hus som åpner seg mot myren. Tuftene er 5 - 7 meter lange og 3 meter brede innvendig og hele området er 32 x 20 meter stort. Antas å være fra folkevandringstid (400 - 600 e.Kr.) eller mye eldre.

19 - Helland

Molldøra med stedene Helland, Ulvåg, Brettesnes, Haversand, Kjefsøy, Skjoldvær og Oddvær. For å besøke disse stedene så må du i båt. Flere av de som driver med hav rafting fra Svolvær torg kjører innom en eller flere av disse stedene, som ligger rett utenfor Svolvær. Helland som ligger på Lillemolla var en gang i tiden betegnet som et *fredhellig land*.

20 – Kjefsøy

Like ved ligger Kjefsøy der det gamle tingstedet lå. Når du kjører inn «Kjefsøyhamn» så lå tuftene etter det gamle tingstedet, som kan ha vært fylkesting for hele Hålogaland, oppe på berget mot øst.

21 – Brettesnes

Helt inntil Kjefsøy ligger Storemolla med stedene Haversand, Votvika og Brettesnes. For å besøke disse stedene kan du kjøre med båt eller legge båten i Votvika. Herfra kan du enten følge veien vestover mot Haversand, der vi finner gammel bosetning og gårdsdrift fra steinalderen. Vest for gården ligger den vakre sandstranden og badeplassen som er svært populær blant båtfolket.

Følger du veien østover kommer du til Brettesnes som kan ha vært den gamle byen «Vågar» som ble rasert i året 999 av Olav Tryggvason som og dreper Tore Hjort, våganhøvding og angivelig háløygrikets monark.

22 – Ulvågen

Ulvågan ligger lengre nordøst på Storemolla. Her skulle guden Ull ha bodd mens hans skip ble losset for korn og lastet med tørrfisk og leverolje ute på Skjoldvær.

23 – Skjoldvær

Skjoldvær er en øygruppe der selve handelen med korn og tørrfisk foregikk på Skinøya og Sørenøya.

24 – Oddvær

På Oddvær la høvdingene og deres folk fra seg våpnene sine før de dro til «tinget» på Kjefsøy.

25 – Eldste boplass i Svolvær.

Samme lokalitet som nr. 9, Svolværgeita, men nedenfor foten av geita. Boplassen som er fra tidlig jernalder ligger under noen svære kampesteiner. Samme vei som til Svolværgeita, men ta av til venstre rett etter kirkegården. De arkeologiske funnene består av en beinangel, kokesteiner, keramikkskår og div. dyre og fiskebein.

26 – Chi Ro korset i Trollsteinen, Kabelvåg.

Rett ved Vågan Kirke i Kabelvåg ligger det en stor kampestein som det er risset inn et 75 cm stort kors i. Korset som betegnes som et Chi-Ro symbol var monogrammet til Kronos og stod for hell og lykke. Det var den romerske keiseren Constantine som adopterte dette korset fra førkristen tid og gjordet det om til et kristent symbol. Hvorfor det er risset inn i denne kampesteinen i Kabelvåg vites ikke.